

Šiame numery

MOKSLO METŲ PABAIGA IR ŽVILGSNIS ATEITIN.
ALGIMANTO KEZIO, S. J., KŪRYBINGO DARBO SKERSPIŪVIS.
KAI LIKIMAS ATSESUKA PRIES DAILININKĄ, BET SIS NEPASIDUODA.
POETO HENRIKO RADAUSKO 60 METŲ SUKAKČIAL.
ROMO VIEŠULO ĮSPŪDŽIAI IS JAPONIJOS.
J. JAKŠTAS APIE "LIETUVIŲ SVIETIMĄ VOKIETIJOJE".
YALE, MENULIS IR LIETUVIAI.
DR. L. SEMUTIS SUKAKTUVININKAS.
CIURLONTO ANSAMBLIO JUBILIEJINES PLOKŠTELĖS.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.

Jis ištesė duotąjį žodį

Algimanto Kezio, S. J. kūrybingo darbo skerspiūvis

Praėjusiais metais vasario 12 d. "Dirvoje" tilpo reportažas "Apie vienuolį, kurio turtai kasmet auga". Tai buvo reportažas iš kun. A. Kezio, SJ vienuoliško kambary, kur yra prisiglaudę neseniai įsteigtas jo vadovaujamas Lietuvos foto archyvas, o šalia ir nemažai meninio turto, kaip sukamųjų filmų, skaidrių, negatyvų. Gegužės pradžioje, keliolikai mėnesių nuo ano apsilankymo praėjus, vėl aplankiau kun. A. Kezį jo darbo kambaryje. Įdomu buvo pasitikrinti, ar archyvo turtas auga, ar kun. A. Kezys tesė žodį, ką jis buvo pažadėjęs aname pokalbyje prieš keliolika mėnesių?

Tada jis sakė, kad Lietuvos foto archyvas artimiausioje ateityje išleis a.a. dail. P. Augiaus darbų spalvotų skaidrių albumą, kur tilps Žemaičių vestuvės ir Pupos pasaka. Taip pat buvo pažadėjęs išleisti ir dail. Z. Mikšio kūrinių spalvotų skaidrių albumą. Šiandien abu tie albumai jau išleisti su puikiais komentarais, kūrinių aptarimu bei metrikomis. Jų tiražai nedideli — tik po 15 egz., bet kiekvienas suprantam, kaip brangu išleisti spalvotas skaidres. Bet, ačiū Lietuvos foto archyvui, šiandien abu dailininkai jau įamžinti. Dabar savo eilės laukia dail. G. Zumbakienės kūriniai, kurie artimiausiu laiku taipgi bus išleisti spalvotų skaidrių albume.

Pernai archyve buvo sudėta 70 lietuvių dailininkų kūrinių spalvotos skaidrės. Jų susidarė keli šimtai. Dabar skaidrių skaidrus smarkiai padidėjęs, nes lietuvių dailininkai yra kūrybingi, o kun. A. Kezys naujuosius kūrinius vis perveda į skaidres, kurios yra tinkamai suklasifikuotos ir lengvai prieinamos. Paskutiniu metu buvo nufilmuoti naujaisi dail. L. Urbono kūriniai, gauti visi dail. Z. Mikšio ekslibrisai, prieš dail. A. Galdiko mirtį buvo padarytos skaidrės paskutiniųjų jo darbų, smarkiai savo darbų kolekciją papildė dail. Vyt. Virkau ir kiti. Žodžiu, Lietuvos foto archyvas šiandien jau turi gal apie 1000 lietuvių dailininkų sukurtų kūrinių spalvotas skaidres. O tai turtas, kuris nežus per amžius.

Idomus ir vis didėjantis yra ir istorinių nuotraukų negatyvų skyrius. Jei kiek anksčiau šiam skyriui savo geriausių nuotraukų negatyvus perleido žinomas foto meistras Vyt. Augustinas, tai dabar vėl gauta nemažai reikšmingų negatyvų iš neseniai mirusio fotografo A. Stelmoko šeimos. Istorinius skautų veiklos, ypač Lietuvoje, negatyvus Lietuvos foto archyvui neseniai perleido žinomas skautų veikėjas K. Palčiauskas, taip pat kun. St. Yla iš Putnamo. Kun. A. Kezys pasidžiaugė, kad dabar lietuviškų įvykių fotografavimą perėmė jaunasis jėzuitas brolis Virgilijus Kau-

lius, tai jam lieka daugiau laiko viską klasifikuoti, tvarkyti, o kartu dirbti prie naujųjų filmų.

Apie istorinių nuotraukų skyrių ir jo vertę reikėtų atskiro išsamaus straipsnio. Štai iliustracijai iš kartotekos atsitiktinai paėmiau vieną voką. Jame gi rašytojos Žemaitės ir kalbininko prof. Jablonskio nuotraukos negatyvas. Ar tai ne brangus istorinis turtas? O panašių nuotraukų negatyvų jų sudėta šimtai.

Prieš keliolika mėnesių kun. A. Kezys pasakojo, kad ruošiami keli lietuviški filmai. Būtent, "Penktoji tautinė stovykla", "Jaunimo centras šiandien ir rytoj" ir "Dvylika". Sunku buvo tikėti, kad tie filmai greitai pasiektų dienos šviesą, nes filmo paruošimas ir pagaminimas yra didžiul-

Lietuvių foto archyvo vedėjas kun. Algimantas Kezys, S. J. (kairėje) ir archyvo Lietuvos kultūros paveldo dokumentavimo skyriaus vedėjas V. Kaulius, S. J. prie Lietuvos foto archyvo kartotekų Chicagoje. Nuotr. Vl. Būteno

lis darbas. Bet ir čia kun. A. Kezys pažadais pildosi. Spalvotas filmas "Penktoji tautinė stovykla" buvo parodyta kovo 14 d. perpildytame Jaunimo centre, jis jau rodytas Toronte, Cicero, ir artimiausiu laiku keliaus į Bostoną, Detroitą ir kitur. Šio galutinai

užbaigto filmo yra dvi kopijos. Vieną kopiją turi filmos mecenatas — Skautų Pirmija, paaukėjusi filmo paruošimui 1,000 dol. gi kita kopija — tai Lietuvos foto archyvo nuosavybė. Šis filmas susilaukė gražaus įvertinimo Lietuvos spaudoje.

Filmas "Jaunimo centras šiandien ir rytoj", kur įvesta dešimtys mūsų kultūrininkų, visuomenininkų ir šiaip žinomų veidų bei įvykių, jau buvo rodytas uždaruose būreliuose, kur susilaukė palankių komentarų. Dabar jis yra galutinai išlyginamas, komp. Br. Markaitis, SJ parašė filmui muziką, žurn. Vl. Būtenas žodinį tekstą. Šio filmo oficiali premjera įvyks ateinantį rudenį. Filmas ypač bus mielas kultūrininkams, nes jame daug dailininkų, rašytojų, aktorių, muzikų veidų, kai kurių įamžinti ir kūrinių.

Tretysis ir bene pats stambiausias filmas "Dvylika", kurį su dideliu kruopštumu bei pasižventimu režisuoja B. Pūkelevičiūtė ir kuris filmuotas įvairiose Amerikos vietose, jau taip pat baigiamas. Jis skirtas a.a. dail. A. Galdikai, rašytojui Myk. Vaitkui, V. Sidzikauskui, L. Šimučiu, prel. M. Krupavičiui ir prof. J. Zilevičiui. Teko matyti šio garsinio filmo dalis apie dail. A. Galdiką ir rašyt. M. Vaitkų. Kaip meniška tai paruošta, kiek čia gražių gamtos vaizdų. Pokalbius gražia lietuviška tarsena praveda Ramunė Kviklytė. Įdomu, kad ir "Dvylikos" filmo I dalies premjera numatoma taip pat šį rudenį.

Taigi, ką tėvas A. Kezys, SJ ir jo vadovaujamas archyvas pažadėjo prieš keliolika mėnesių, šiandien beveik viskas šimtu procentu įkūnyta.

— Ką paimei į rankas ir norisi padaryti? — tėviškai šypsojos kun. A. Kezys, kai abu sumavom keliolikos mėnesių darbus.

— Juk visam tam didžiuliui darbai reikia ir pinigų. Iš kur jų gautai?

— Nepaprastai džiaugiuosi Lietuvos foto archyvo globos komitetu. Jie jau surinko archyvui 8,000 dol. Galėjom įsigyti filmavimo, garso, rekordavimo ir redagavimo aparatūrą. Anksčiau visa tai nuomodavom ir brangiai sumokėdavom, o dabar jau turim nuosavus. Tik dar noriu priminti, kad mūsų aparatūros biudžetas siekia 15,000 dol., tad globos k-to darbas dar nebaigtas.

Dar man buvo vienas įdomus klausimas: ar tarp šios daugybės techniškų darbų kun. A. Kezys turi laiko atsidėti ir grynai kūrybiniam darbiui?

Mokslų metų pabaiga ir žvilgsnis ateitin

Nors užsidaro mokyklų durys vasaros atostogoms, tačiau dabar jau pats laikas pradėti galvoti apie ateinančius mokslų metus ir bandyti jiems tinkamai pasiruošti.

Kiekvienoje mokykloje randame tris pagrindinius elementus: mokinius, mokytojus ir tėvus. Jei šio krašto pradinės ir vidurinės mokyklos išgyvena tam tikrą krizę, tai tik dėl to, kad pakitęys elementai — tėvai — yra iš šios sistemos išjungti. Panašioji situacija dažnai matome ir lituanistinėse mokyklose.

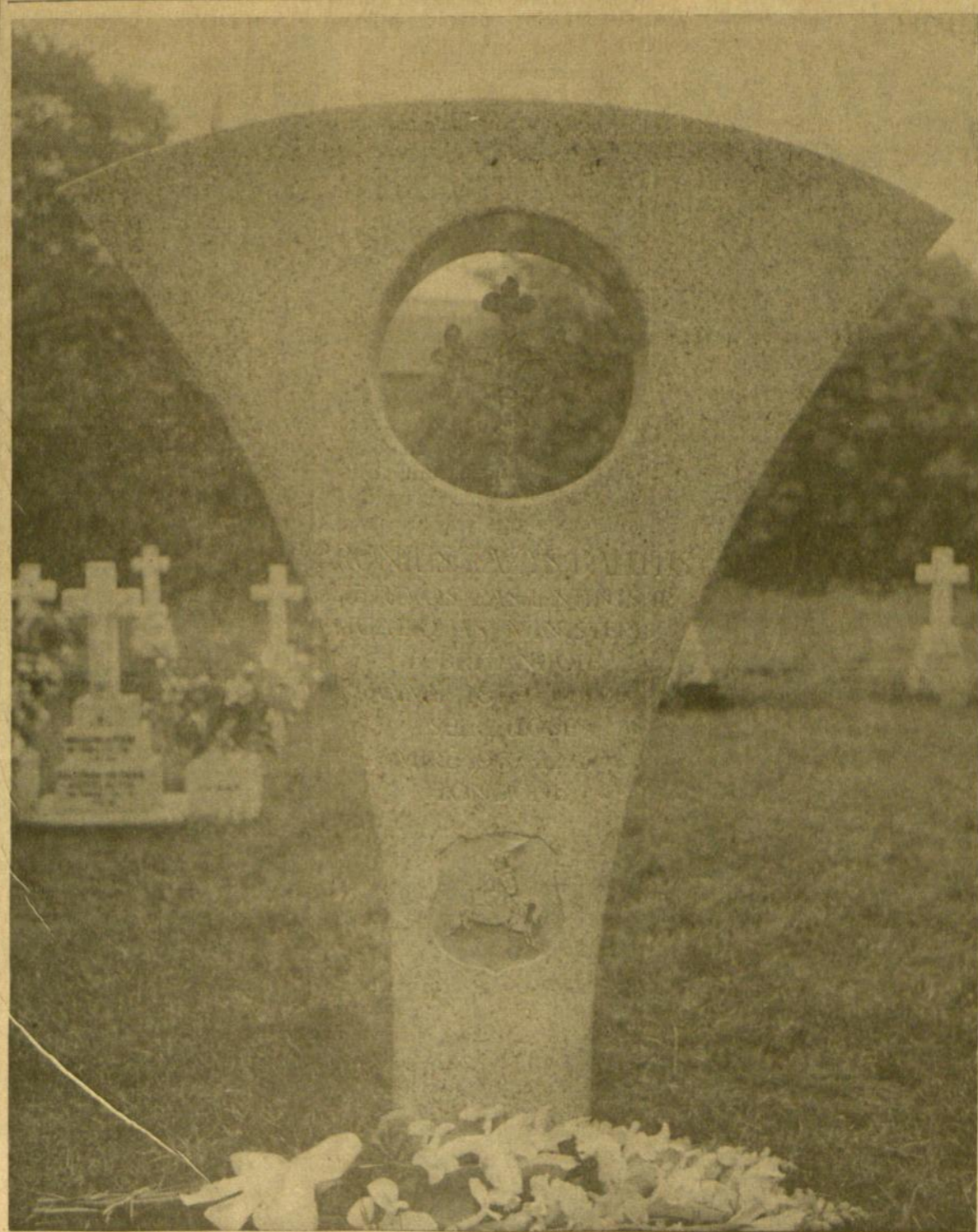
Lituanistinis švietimas vaidina svarbią rolę mūsų gyvenime. Tačiau, kaip visur, taip ir čia, neverta stovėti vietoje ir džiūnetis laimėjimais. Reikia planuoti, ruoštis ateičiai. Ne paslaptis, jog i mokyklų suolus pradeda ateiti tie vaikai, kurių tėvai jau yra gimę už Lietuvos sienų. Turime naują tėvų kartą, kuri dabar pradeda vieni ar kiti būdu jungtis i lituanistinį švietimą. Šie tėvai nėra taip stipriai lituanistiniai pasiruošę, kadangi patys neturėjo laimės būti šimtaprocentinėje lietuviškoje mokykloje. Nors pagrindinis lituanistinio švietimo objektas yra vaikas, tačiau laikas pagalvoti ir apie konkretesnę pagalbą patiems tėvams, kurie su vaikais turi dirbti už mokyklos sienų. Čia iškyla glaudesnio ir artimesnio ryšio reikavimas tarp mokyklos, mokytojų ir tėvų. Ligi šiol tėvų vaidmuo mokyklos gyvenime dažniausiai baigdavosi tik tėvų komitete bei materialinės paramos mokyklai organizavimo darbuose. Tai būtini ir svarbūs darbai. Bet ar to užtenka?

Norint išlaikyti atitinkamą mokslo lygį mokyklose, reikia naujų pastangų ir darbo, kurin įsijungtų tiek tėvai, tiek ir mokytojai. Pats pirmasis darbas prasideda nuo tradicinio galvojeimo keitimo vienuose ir antruose. Yra įprasta sakyti, jog mokytojai geriausiai žino, kokios priemonės ir kokie vadovėliai tinka vaikui. Praktika parodė, kad ne visuomet taip yra. Kitos pusės, tėvai dažnai jaučiasi atleisti savo tautinę pareigą (o gal tik kaltą jausmą nuaido?). atveždami vaikus i lituanistinę mokyklą ir tuo pačiu nemato reikalo kuo nors daryti. Tiek vienas, tiek kitas galvojeimas yra dažnai klaidingas ir taisybinis. Dabartinėse sąlygose reikia visų bendro darbo ir taikos.

Mokytojai nėra viska žina ir neklystantys žmonės. Ne kartą jie jau gana sunkiai supranta šiandieninį vaiką bei jo galvoseną. Ypatingai šitai patirtama vyresnės kartos mokytojuose. Bet jie turi gilią meilę mokiniui ir platų profesinį — pedagoginį pasiruošimą, kurio laiko tėkmė nepakeičia ir nesunaikina. Tačiau tėvai geriau pažįsta šiandieninius savo vaikus, jurta ju norus ir jų naicūma. Todėl ir ju įnašai i lituanistinio švietimo programų paruošimą gali būti dideli.

Tam tikslui būtina pradėti galvoti apie platesni ir aktyvesni tėvų įsijungimą i mūsų švietimo darbus, pradedant LB švietimo taryba ir baigiant paprastą klase. Ju balsas ir nuomonė yra svarbi ir gali būti didele parama tiems, kurie yra atsakingi už programų bei va-

(Nukelta i 2 psl.)

Kapų puošimo ir mirusių pagerbimo diena. Šitas varpo formos ir pilka granito paminklas yra pastatytas prie ilgamečio nepriklausomos Lietuvos ministerio Anglijai a. a. B. K. Balučio kapo. Paminklas Londono kapinių lietuviškajame skyriuje pašventintas š. m. gegužės 10 d. Antroje paminklo pusėje anksčiau raištas išgraviruota žodžiai: "O skambink per amžius / Vilkams Lietuvos, / Tas laisvės nevertas, / Kas negina jos." Jie buvo įrašyti Laisvės varpe, kurį Amerikos lietuviai buvo padovanoję Lietuvai ir kuris nepriklausomybės metais skambėjo Karo muziejaus bokšte Kaune. O tų žodžių autorius kaip tik ir buvo B. K. Balutis. Čia matomas paminklas yra sukurtas Paryžiuje gyvenančio, žinomo lietuvių skulptoriaus A. Mončio.

Nuotr. J. Bulaičio

(Nukelta i 2 psl.)

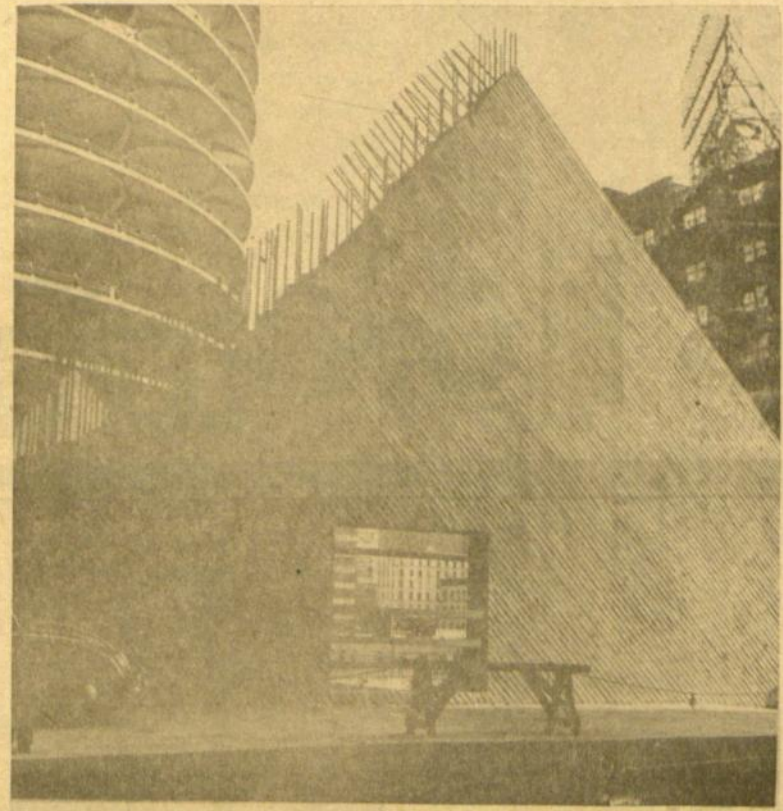
JIS IŠTESI DUOTĄJĮ ŽODĮ

(Atkelta iš 1 psl.)

Pasirodo, kad taip. "Draugo" kultūrinio priedo redaktorius buvo iškėlęs mintį, kad kun. A. Kezys turėtų nufotografuoti visas Amerikos lietuvių bažnyčias ir jose rastą meną palikti ne tik negatyvuose, bet išleisti vertinimą albumą. Tuo reikalu kun. A. Kezys susidomėjo, buvo pasiruošęs vykti visur, kur tik lietuvių klebonai kvies. Deja, pakvietė tik Daytono klebonas kun. T. Narbutas. Tada jis sugalvojo ką kitą, ko mes iki šiol nežinojome. Jis įamžino nuotraukose kone visą charakteringą tautinį religinį meną, esantį Chicagos Sv. Kazimiero lietuvių kapinių paminkluose. Iš to susidarė didelis reto grožio autentiškų nuotraukų albumas, kuris jau paruoštas spaudai. Tai pats naujasis kun. A. Kezio darbas, su didelių meninių pojūčių ir talentu atliktas lietuvių išsivijai. Kiek teko sužinoti, šio liuksusinio albumo išleidimą finansuos Pasauliečių k-tas lietuvių teisėms Sv. Kazimiero kapinėse apsaugoti, vadovaujamas A. Regio.

Už tokią talką komitetas nusipelnė visų lietuvių padėkos, gi estetiški ir kartu autentiški albumo vaizdai bylos kurijos pareigūnams ir kitiems ne tik apie kapinių lietuvišką kilmę, bet ir amžiną jų lietuviškumą. Šiam albumui meninių paminklų aptarimą ruošia dail. E. Jameikienė, gi kapinių istorijos metmenis pateiks L. Šimutis.

Pats naujusias kun. A. Kezio laimėjimas amerikiečių visuomenėje tai jo meninių nuotraukų patalpinimas albume "Famous Photographs Annual", kur sudėti tik 29 geriausių šio krašto foto meistrų darbai. Kun. Algimanto Kezio, SJ pavardė niekur neiškraipoma, o biografijoje pažymima, kad jis yra lietuvis jėzuitas. Taip pat nemažai vietos skiriama ir jo kūrybai aptarti, kur, tarp kitko, taip sakoma: "The stamp of a Kezys picture is highly personal blend of objectivity and compassion, a fresh use of the 'alphabet of reality...'". Kai tiek daug vienas žmogus įvairiose srityse padarė, tiesiog stebiesi, iš kur atsiranda laiko

Algimanto Kezio, S. J. nuotrauka "Chicagos kampelis" atspausdinta leidinyje "Famous Photographs Annual" psl. 56.

ir energijos. Bet tikiu, kun. A. Kezys laimingas, kad yra jėzuitas, nes lietuviams jėzuitai jo darbui ir kūrybai suteikia ne tik geras sąlygas, bet duoda net ir patalpą laboratorijai ir kitkam. Kai

išaugo naujieji Jaunimo centro rūmai, jame tinkama kampa turės ir turtingas Lietuvių foto archyvą, kuris iki šiol dar vis telpa privačiame vienuoliškame kambaryje.

VI. Rmjs.

KAI LIKIMAS ATISISUKA PRIEŠ DAILININKĄ, BET ŠIS NEPASIDUODA

Dail. Leono Urbono kūrinių paroda Chicagoje

JUOZAS PRUNSKIS

Arti pusė tūkstančio žmonių turėjo progos Jaunimo centre stebėti iš Australijos atvykusio dailininko Leono Urbono tapybos kūrinių parodą, kuri baigėsi praėjusį sekmadienį. Retas ir įdomus atsitikimas, kad šioje parodoje buvo išstatyti ne tie kūrinių, kuriuos dailininkas buvo jai paruošęs. Šiuokart likimas žiauriai atsisuko prieš dailininką ir tik savo didžiu ryžtu Urbonas rado išeitį. Šešias dėžes jo paveikslų, skirtų parodai, traukinys atvežė į Chicago, bet dėl šoferių streiko siuntų krūvos buvo susigrūdusios Chicagoje, ir jokios pastangos nepadarė dailininkui atgauti paveikslus. Niekas adresatui paveikslų nepristatė, o ir jam pačiam nebuvo galima jų pasiimti. Gelbėdamas padėti, dailininkas pačiose parodos išvakarėse, nusisamdęs lengvą sunkvežimį su šoferiu, išskubėjo į savo laikiną bazę Toronte, atrinko iš ten esančių kūrinių naują sąstatą parodai, atgabeno į Chicago, greitomis čia parūpino kuklius rėmus, ir paroda vis tiek galėjo skelbtuoju laiku įvykti.

Iš viso parodoje buvo išstatyti 39 paveikslai ir dar dailininko portfelio talpino apie 20 paveikslų. Mūsų žarasiškis (Dusetų valsčiaus) aukštaitis dailininkas meno studijas išėjęs dviejuose kontinentuose: Europoje ir Australijoje. Jeigu anksčiau buvo linkęs į grafiką ir portretą, tai vėliau atsiskleidė figūrinės tapybos ir palinko į abstraktą; dabartinę jo tapybą Australijos meno kritikas James Gleason vadina abstraktiniu sturrealizmu. Didžioji jo paveikslų dalis, net 22 iš parodos buvusiu 39, yra iš gausaus jo ciklo "A", pavadinti tik numeriais, neperteikiantieji kurios ypatingos temos, o tik sudarantieji kone mikro ir makro pasaulio linijų ir spalvų žaismo išpūdį. Kitų paveikslų tematika taipgi atskleidžia mūsų menininko palinkimą į kūrybinę meditaciją, radusią išraišką temose: Pasikeitimas, Dimensija, Ab initio, Perėjimas, Posūkis, Tėkmė, Palikimas, Prietaras ir pan. Pagautas to sukūrio, pavadinto ciklu "A", jis yra sukūręs net kelis šimtus šio tęsinio kūrinių.

Mūsų dailininkas yra linkęs gilintis į žmogaus pasamonės pažinimą, su mažiau priemonių stengdamasis išgauti gilesnius e-

fektus, daugiau pasakyt. Todėl jis netoks gausus ryškiais spalvomis. Dail. Urbonui tapyba y-

Leonas Urbonas

Iš ciklo "A".

Dail. Leonas Urbonas (dešinėje) kalba jo parodos atidaryme, Čurlionio galerijoje, Chicagoje, gegužės mėn. 16 d. Toliau matome dail. žmogų June (pirmoji dešinėje), solistę R. Mastienę, p. Macevicius, p. Pauticlenę ir kt.

ra išryškina pasamonės lobyne, kelias į savęs pažinimą ne teoriskai svarstant, o praktiskai

Šiuo metu naujoji technika tapybai yra atnešusi daug naujų sintetinių medžiagų. Dail. Urbonas jomis neapsikrauna. Pradėdamas kūrybą, jis atsisloja, "nusiucogina iki zero", o jau pati kūrybinė eiga padiktuoja, kas yra reikalinga. Savo kūriniams jis nieieško temos. Jam tai tik atsinaujinanti vizija, kuri pareina nuo to momento dvasios stovio. Darbinga nuotaka jam tampa raktas į kūrybą.

Dail. L. Urbonas pasakojasi, kad jam geriausia sekasi kurti, kai jis išvengia žodinių galvojimų, kaip šokėjas, kuris improvizuoja šoki, visa savo būtybe — dvasiskai ir fiziškai — jausdamas besivystantį ritmą ir kūrybinę kryptį. Dail. Urbonas jaučia, kad jam, tapyboje išvengiant žodinio galvojimo, daug lengviau išlaikyti įkvėpimo bangoj. Nepasakodamas į racionalizavimą, jis stipriau jaučia kūrybines emocijas, neįsaudamas nei nuovargio, o peryvendamas nuolatini atsinaujinimą. Dvasinė vizija pasidaro skaidri; energija, kuri nuolat plaukia, nėra stabdoma, turi galimybių laisvai lieti. Kai po pirmųjų brūkšnių susikuria kryptis, ši vizija padeda įsijungti į kūrybą ir išvystyti ją ypatingu greičiu. Momento suvokimas neša naują išradingumą.

Nenaudodamas didelio spalvyno, dailininkas ieško subtilių

dirbant ir vystant savo dvasines galias.

Urbonas yra surengęs keliolika individualių parodų Sydnejuje, Melboure, Canberroje, Chicagoje, New Yorke, Clevelande, Toronte, Palm Springs, Calif, ir kitur. Be to dalyvavęs daugiau kaip 50-je grupinių parodų, laimėdamas visą eilę premijų. Jo darbu yra įsigijusi Australijos valstybinė kolekcija, eilė kolekcionierių Australijoje, Naujoje Zelandijoje, Belgijoje, Vokietijoje.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

dovelių ruošimą.

Pačiose mokyklose reikalinga sudaryti sąlygas artimesniam tėvų - mokytojų pabendravimui ir pokalbiams. Dažnai tėvai net nežino, kokias programas jų vaikai eina, ką jie daro klasėje ir p. Kaip minėjome, jaunesniems tėvams sunkumų jau sudaro ir padėjimas vaikams paruošti pamokas. Čia mokytojo pagalba tėvams būtų labai svarbi bei reikalinga. Argi negalėtų karts nuo karto ir paskirti tėvai praleisti kelias valandas klasėje drauge su vaikais, stebėdami jų darbų? Tai būtų naujas dalykas, bet tėvams šitai padėtų geriau susipažinti su tuo, ką vaikas dirba klasėje ir ko iš jo reikalaujama. Žinoma, tas tėvų lankymasis pamokų metu klasėse turėtų būti planingas, jau iš anksto sutartas su mokyklos vadovybe, nes partizaniskas mamos ar tėčio užbėgimas kada tik nori klasėn įprastą darbą gali tik blaškyti ir sukurti bereikalingą įtampą. Vertėtų praktikuoti taipgi dažnesnį, gal net reguliarų tėvų - mokytojų pašnekesį įvairiais švietimo klausimais.

Visa tai neįsikūnys trumpu laiku, nes pirmiausia reikia atitinkamai pakeisti tradicinį požiūrį į švietimą, o tik po to bandyti vykdyti konkrečius darbus. Bet tam progų ir gali-

mybių yra, reikia tik skubiai pradėti. Jau šią vasarą įvyks-tančioje mokytojų savaitėje Dainavos stovyklavietėje šis tėvų - mokytojų santykiu klausimas galėtų būti plačiau ir konkrečiau panagrinėtas.

Visa tai užveda didesnį atsakingumą tėvams, nes jie privalės labiau domėtis ir aktyviau įsijungti į liuanistinį

švietimo darbą. Iš mokytojų tektų tikėtis šilto tėvų priėmimo ir jų žodžio bei pastabų išklausymo. Tačiau tėvai čia taipgi neturėtų peržengti ribos, už kurios prasideda arogancija ir per didelis "tikėjimas" tik savimi.

Ir mokytojai ir tėvai vrent kitus labiau suprastų, labiau suprastų ir liuanistinio švietimo svarbą bei reikšmę vaikui, jei į šį bendrą reikalą pažiūrėtų su meile ir nuodirdžiu rūpesčiu jaunąją kartą matyti lietuviškai.

Vaclovas Kleiza

Tel. ofiso HE 4-5849 rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm. ketv. 1-4, vakare 7-9
antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik suštarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street
TEL. GR 6-3400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 1-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6900

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVU IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepią, skambinti: MI 3-0001.

Ofs. tel. PR 8-2220
Namų-rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS

VAIKU LIGOS
2856 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 53rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofsio ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So 49th Court Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus

DR. ALG KAVALIONAS
5540 S. Pulaski Rd.

VIDAUS LIGU IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — RELiance 6-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 - 4 val. p. p. 6 - 8 val. vak., šeštad. 12 - 2 val. p. p., trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKIU IR VAIKU LIGU SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofsio telef. RE 7-1108
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. (išskyrus trečiądienius) Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
KUSERIJA IR MOTERU LIGOS

2817 West 71st Street
Telef. HEEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos) Valandos pagal susitarimą

Ofsio tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS

2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 5-8 val. antrad. 2-4 val.

Ofsio HE 4-1818 REZ. PR 6-9971
DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Vidaus Ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas
Pirm. ir penkt. 2 - 8 p. p.
Antrad. ir ketv. 9 - 11 v. r.
4-3 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS

Kalba Hetuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrinis akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiądieniais uždaryta

Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS

9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma liguonis tikai susitarus —
(By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Laksty Pūslės ir Prostato Chirurģija

Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: anrad. nuo 2-5 popiet
ketvirtad. nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. GItovethill 6-0617

Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

BENDRA PRAKTIKA IR MOTERU LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč., penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street
Pirmiausia liguonis tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3160

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofsio tel. 767-2141 Namų 636-4850

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 South Pulaski Road
Val. pirmad., antrad. penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11 val. popiet.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

AMŽINYBĖS DAINOS GRYNOS

Poeto Henriko Radausko 60 metų sukakčiai

PRANAS VISVYDAS

Mūsų epocha nėra draugiška Henriko Radausko poezijai, nežūrint, kad ištikimų gerbėjų širdyje jis yra triumfališkai įsitvirtinęs, kaip galingas žodžio meistras. Dabarties ore per daug deklaratinių voratinklų, per daug didaktinės etikos ir to iki gyvo kaulo įgrisusio "humanizmo", kuri perša visi nuo Berkley auditorijų iki Kremiaus kuorų. Į gryną poeziją žiūrime su nepasitikėjimu. Juo labiau nepasitikime poetu, kuris ramiausiai trokšta susilieti "stiklo medų su nematomais žiedais" ir negalvoti, "ar rytojus beateis."

Pasitaiko, kad iš Lietuvos besisvečiuojas kultūrinis tautietis, pokaibiui pasisukus į literatūrą, užklaustas apie Radausko poeziją, nustemba ir pripažįsta nieko apie ją negirdėjęs. Visą žiną, viską matęs, visko ragavęs, o Radausko eilėraščių taip ir neskaityęs. Žinoma, dėl to smerkti tautiečio negalima. Kalti yra visi tie prokrustai ir kiklopai, įsitaisę patogiuose urvuose. Jiems rūpi, kad pasaulis į viską žiūrėtų tik pro vieną vienintelę akį.

Todėl pavergtoje tėvynėje, kur nuolat trimtuojama apie kultūrą ir meną, 1967 išleistoje poezijos antologijoje skriaudžiami lietuviško egzodo poetai. Radauskas pristatomas tik su 1935 m. pasirodžiusiu rinkiniu "Fontanas". Antologijos redaktorai ignoruoja faktą, kad poetas yra išleides ir kitas, dar nustačius knygas: "Strėlė dancuje" (1950), "Žiemos daina" (1955) ir "Žaibai ir vėjai" (1965).

Šiomet, švenčiant Henriko Radausko 60 metų sukakčį, malonu pasidalinti jo lyrikos sukeltais ir neišdylančiais įspūdžiais. Nerūpi mums, kad Radausko tritono signalo ("sapna galima pradėti") nebegirdi ankurtosios laikmečio ausys. Mūsų širdyse jo poezija yra gyva ir nuostabi. Klausomės jo dainų, mylime jo angelus ir tikime jo pasakom.

Juk ir poeto Mallarmė kūrybai reikėjo 25 metų prasišver-

ti pro abuojumo ūkanas. Vienas kritikas yra pasakęs — reikėjo peržengti 25 skaitstykdos slenksčius. Bet apie laikai buvo palyginti ramūs. Radausko poezijos pergale abejoti netenka. Ateityje žmonės ironiškai šypsis, skaitydami Antano Venclovos žangą, įtalpintą minėtoje antologijoje, kur tarp daugelio garsių pavardžių Radausko vardas neegzistuoja.

O kaip Radauską traktuoja išsivija? Ir čia, ypač plačiuose sluoksniuose, jo literatūriniai judesiai vos pastebimi. Niekas jo nei prašo, nei tempia į literatūros vakarų parengimus. O gal eiliniai poezijos rėmėjai prisibijo, kad Radausko vėliausias surrealizmas nepavergtų scenos. Žiūrėk, nei iš šio, nei iš to, rampos šviesoje ims bėginėti visokie nuogi ir keisti satyrai, nimfos, centaurai, apolonai. Kažkaip užmirštama, kad Radausko gėlmėse, "kuriuos su nieku nesiderina", yra ir lietuviški pavidalai; gausiai plaukia lietuviškiausios melodijos. Iš jo eilėraščių įkvėpimo galėtų semtis net ir mūsų muzikai. Antai, kad ir iš tokio pavasariško teksto:

Begaliniai, sidabriniai,
Krikščoliniai lietus lyja.

Poetas Henrikas Radauskas, kuriam š. m. balandžio 23 suėjo 60 metų

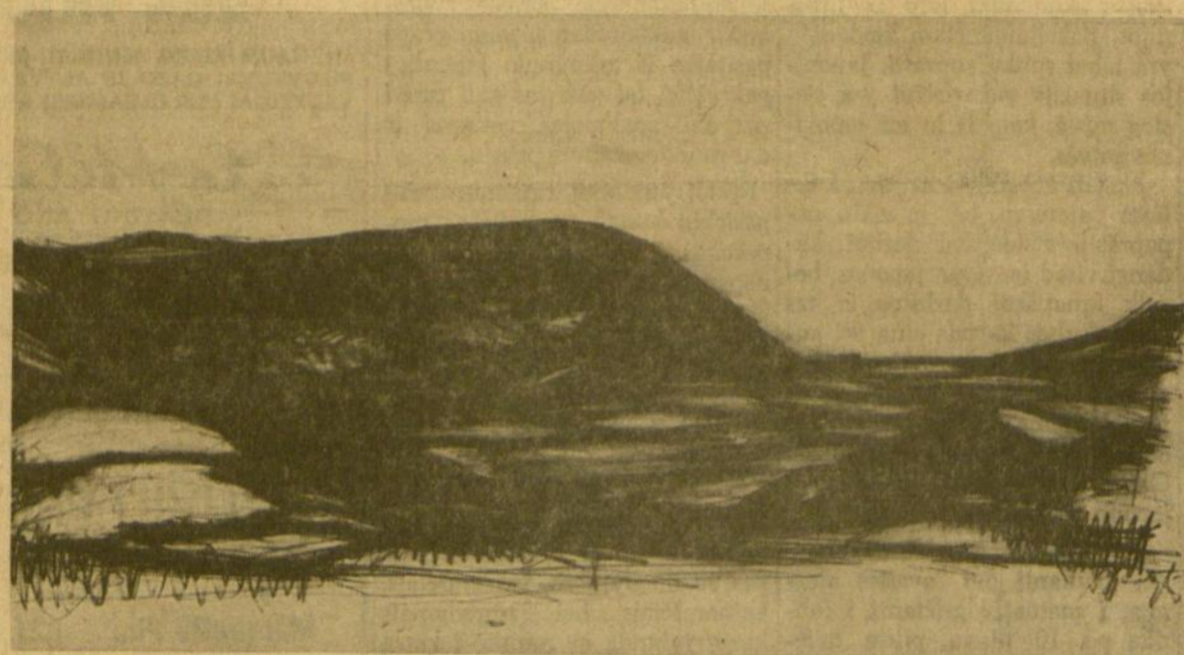
Laisto rūtą, laisto mėtą,
Laisto rožę ir leliją.
Arba iš tos melancholiškos nuotailkos paežerėj:

Tyliai nuaidi vandeny
Daina liūdna, daina švelni,
Ir tu į vandenį eini.

O kaip su tapytojais, kurie taip gabiai yra įsikūrę Amerikos žemyne? Ar jie mato tuos fantastiškus, plastiškus Radausko sapnus, kuriuose atsiskleidžia pasiutiškai įvairių formų, linijų ir spalvų panorama? Tų eilėraščių įtakoje galima tapyti išsitas paveikslų serijas — "Diena pajūry", "Vilties žuigmimas", "Miestas", "Veneros gi-

mimas", "Balius", "Šviesa", "Vazė" ir t. t. Hipnotiški įvaizdžiai veržiasi vulkanu. Tai dvasios chemija, kurios formulės valdo ne flegmatiškas profesorus, bet energingas burtininkas. Jis sukuria tokių vaizdų ir minčių sūkurį, iš kurio pabėgti neįmanoma. Apsvaigintas skaittytojas yra nuvedamas į saldžiąją Latofagy šalį. Realybė guli sutriuškinta. Visur šviečia fantazijos saulė. "Ir ten niekas neskaičiuoja laiko".

Mallarmė posakis "tegul iniciatyva priklauso žodžiams" tinka, "Miestas", "Veneros gi-

Elena Gaputytė

Peizažas (Nuotr. P. E. C. Smith)

Henrikas Radauskas

AKTORIAI

Jums įsakyta eit vaidinti. Gongas Plieniniai smūgiais meta jus į sceną, Kur aštrios lempos, krisdamos nuo lubų, Kaip harpijos pagauna jūsų širdį.

Jūs imat rėkt, ir jūsų balso vėjas Nušluoja dulkes nuo tamsių kulisių, Nuo dekoracijų, — pilių ir medžių, Ir jos apkloja jūsų seną širdį.

Jums reikia pailsėti. Anonimo Tarnautojai jus padeda ant stalo. Kaip savo kūdikį, švelnus graborius Skardinę urnoj neša jūsų širdį.

VENECIJA

Ji bangoj pakyla iš lėto Paausuto stiklo tvane: Ticianas ir Tintoretto Ir gondolų juoda minia.

Gedulingi gondolų kūnai Girdi šauksmą mirties balsų: Ties kanalais mato lakūnai Vario arklius tarp debesų.

Iš lėktuvo iššokę, angele, Nuplasknok vandens keliais Ir išgirsti beprote anglę: "What a beautiful British place".

Stangrūs vėjai prie burių limpa, Saulė rodo kelia laivams, Vandeny dainuojanti nimfa Šypsos savo akliems dievams.

O dievai nesupranta juoko, Net akliems žiūrėti skaudu: Marmurinėm sraigėm baroco Šliaužia klasiškų fasadų.

AKMENEJIMAS

Nežinau, mergina ar kolona, — Tamsumo negalėjau atskirti, Bet jutau jos lėmenį ploną Ir girdėjau negyva širdį.

Iš dangaus nusileido balandis Ir, nutūpęs ant mirusios rankos, Virto akmeniui ir nusigandęs Matė, kaip marmuro bangos Užlieja erdvę ir laiką, Ir pats Dievas jų nesulaiko.

KAIMO RUDUO

Šalti laukai ir šulnių vanduo, Ir horizontuose malūnai moja, Ateina gelsvas kaip liepsna ruduo, Ir piemenys liūdnam miške dainuoja.

Keli nuvargę, platus spinduliai Ant kelo o guli prė raudonos varpos. Pro tvorą raudonuoja obuoliai, Ir kraušė supas kaip auksinis varpas.

O vakare užmęgti negalio. Matau, kaip skrenda mėnesienoj žąsys, Ir pilnės geltonu takeliu Iš lėto plauk a liūdesys manas.

FLEITA

Bacho fleita g'eda apie mirtį Kaip apie pavasarį — ramiai, Dėk's du'las. Tenka atskirti, Tu be reikalo g'nei.

Nesidėk daiktų, nes jie palieka, Fleita čulba vis linksmiau Apie mirtį, apie dangų, apie nieką, Apie laimę, kad be reikalo gimiau.

DAINOS GIMIMAS

Aš nestatau namų, aš nevedu tautos, Aš sėdžiu po šakom akacijos baltos,

Ir vėjas dangiškas į jos lapus atklysta, Ir paukštis čiulbantis joj suka savo lizdą

Ir skamba medyje melodija tyli, O aš klausausi jos ir užrašau smėly,

Ir vamzdį paimu, ir groju, ir dainuoju Su vėju ir paukščiu ir su medžiu baltuoju,

Ir užia debesys nežemiškos spalvos Virš tos dainuojančios ir grojančios kalvos.

DIENA PAJŪRY

Juodame atminties labirinte netikėtai žybtelėjusi lempa nušviečia tolimą vasaros dieną, atsigulsią tarp ryto ir nakties, — jos linija, judesį ir spalvą.

Naujagimė banga, pražilus ir apsiptojusi iš pykčio, puola džiaugsmingai lojantį šunį.

Prikrautos mieguisto aukso, baltos jachtos, įkypai eidamos prieš vėją, paleidžia per dangų vėliavas ir žuvėdras.

Vakaras palaisto lapus iš nedidelio įskelto ašočio ir pastumia taku ropoti mėlyną lėtą vabalą, spindintį neįtikimai linksmai — kaip tobulo laimės pažadas.

O naktį — šu smėliu sumaišyti, kaskart geriau pažįstami pabučiavimai ir jauki kalba n'ekada neužmiegančių krūmų, atidavusių įmantrų savo šakų piešinį ir ju silpną fioletą nepasotinantiems vidurnakčio dievams.

ZIEMOS PASAKA

Įspėk, kas kvepia? Neįspėjai. Lelijos? Liepos? Vėjai? Ne. Taip kvepia princas ir kirpėjai, Taip kvepia vakaras sapne.

Žiūrėk: linija pro stiklą Praėjo posikiu tyliu, Rami šviesa pro švelnią miglą Čiurlena pieno upeliu.

Žiūrėk: sninga, sninga, sninga. Žiūrėk: baltas sodas minga. Nugrimzdo žemė praecyti, Įspėk, kas eina? Neįspėjai: Ateina princas ir kirpėjai, Balti karaliai ir kepėjai, Ir šlama medžiai apsnęti.

ZODIS

Jie kirviu sukapojo žodį, Užrakino vario raktu, O jis mūro akmenį skrodė Nemirtingo žingsnio taktu.

Prieš jį puolė java! ant kelių Ir nutilo paukščiai, kada Jis aidėjo akų trobelių Sidabrinės dainos gaida.

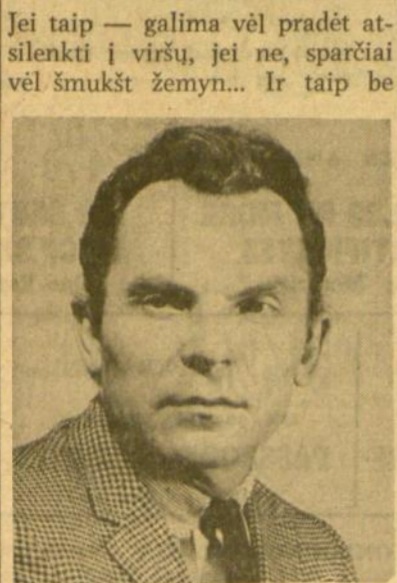
Jį už ančio nešėsi vaikas Vakarų aušros ramume, Jį augino didel's Laikas Šaknimis po gruodžio žemę.

Saulė pramušė plūtą švino, Sultys emė užt kaip kadais, Šakomis padangę užtvino Ir užpylė žemę žiedais.

Japonijos fragmentai

Stoviu eilė Toky areodrome, norėdamas išsikeisti jenu, o žmona stebi japonų masę, atėjusią pasitikti atvažiuojančių. Nemažai reikia nustebti, kad ta masė yra juosvai pilka, žymiai neturtingesnė nei tikėjomės ir, žinoma, veik visi joje mažo ūgio. Kol aš mindausi nuo kojos ant kojos, laukdamas japonų banko tarnautojo, kad jisai sužarstytu man bliūdėliais popierinių ir smulkių, areodromo vidury vyksta "spektaklis". Salės vidury stovi dvi poros ir kita kita sparčiai lenkiasi. Taip maždaug palenkto "L" raidės pavidalu, beveik visi tuo pačiu ritmu ir kartu mušdami kaktomis žemyn (net baugu, kad kaktomis nesusidaužtu iš mandagumo). Jaunesnioji pora lenkiasi pasisveikinimo ir dėkingumo vardan greičiau ir žemiau, o vyresnioji pora kiek lėčiau ir kiek aukščiau. Iš karto jau matyt, katras šitoj hierarchijoj svarbesnis. Sveikinamasi kiek galima žemiau pasilenkus, bet viena akim šonan pašnairuojant, kad būtų galima pamatyti, ar tas antrasis pasitiktas jau atsilenkė, ar ne?

ROMAS VIESULAS

Romas Viesulas, žinomas mūsų grafikas, yra ir šitų "Japonijos fragmentų" autorius. Šiuo metu dalininkas gyvena, profesoriauja ir kuria Romoje, Italijoj. Neseniai jis su žmona Jūra apkeliauja apie visą pasaulį. Jų kelionės japoniškąją iškarpa čia pateikiame ir mūsų skaitytojams.

galo. Kaip gandrai, arba kaip Lietuvoj šulinių svirtys. Tik vėliau keliaudami po kraštą, pastebėjome, kad toks lankstymasis yra arba labai išauklėtų žmonių sveikinimosi maniera, arba aplamai senesnės kartos iprotis; jaunimas to jau nebedaro. Daugumos minioje apranga vakarietiška, ir tik protarpiais matyti moterys su egzotiškuoju "kimono".

Kelias į Toky vidurmiestį pilkas, beveik nuobodus. Išskelti virš miesto greitkeliai; baržos ir laivukai, purvniuose miesto kanaluose, pilnuose atmatų, alyvos ir šiukšlių. Važiuojant į centrą, tas įspūdis kiek gerėja, bet, susipažinus su Toky, vis dėlto, paaiškėja, kad fiziškai tas didžiausias pasaulijje miestas (dėvynių milijonų) nėra imponantiškas, nei fotogeniškas, kaip daugumas vakarų Europos didmiesčių.

Japonijos taksistai mandagūs ir greitai, ir, tur būt, nėra buvę

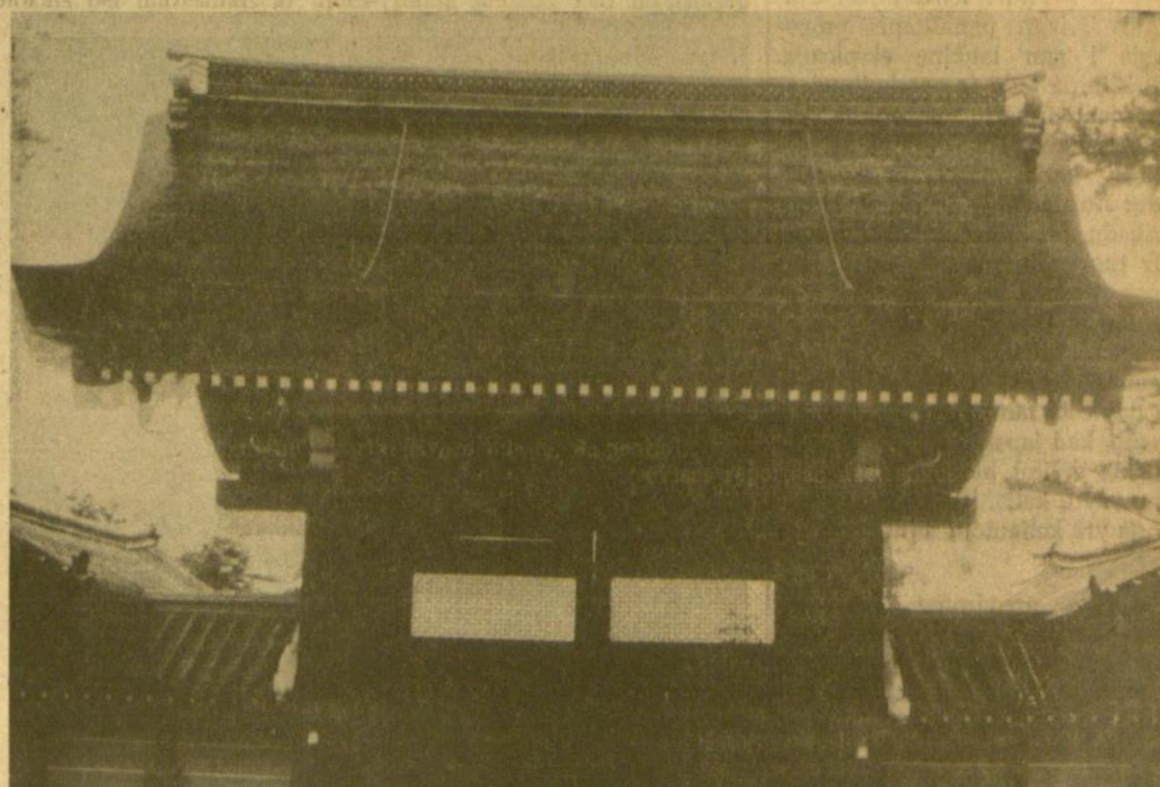
atveju, kad jie kada nors būtų užprašę daugiau pinigų, nei jiems, privalu, arba būtų vežę kelis kvartalus tyčia į šoną, kad užsidirbtų ekstra jena. Čia ne Parįžius, Roma, tad ir rūpintis nereikia, kad kas tavęs nenuvežtų stačiai iš stoties į peklą už dešimt rublių. Ir kai taksistui paduodi dar ir arbatpinigių, Toky taksistas dėkodamas tau gražina juos atgal... Bet čia yra kita bėda — Toky taksistai nepažįsta Toky, žinoma, išskyrus pagrindinius ir žinomus miesto taškus.

Iš tikrųjų realybė yra tokia, kad niekas nepažįsta Toky pagal adresus. Tik pagrindinės didžiulės Toky gatvės turi vardus, dviem kalbom sankryžose pažymėtinus. Ir tie vardai, sakoma, buvo "inkrikityti" tik prieš neseniai buvusią pasaulinę sporto olimpiadą. Kiekviena mažytė gatvė yra bevardė. Ir tof bevardę gatvelę kiekvienas namas, teisybė, turi numerį, bet ne pagal to namo eilę šitoj gatvelėj, bet pagal namo senumą. Taigi, senesnis namas turi pirmesnį numerį. O jei šalia to senuko namo išdygo naujutėlis, tai gali būti numeris 123 ir numeris 4 šalia viešnia kito. Ir čia joks japonas su sveiką galva tos mįslės negali išnarplioti. Paštininkai ir čiabuviai paprasčiausiai "Zino" ir gatves, ir žmones, ir namus. Visiems kitiems pašaliečiams, nečiabuviams ir turistams visi Japonijos miestai egzistuoja tik blokais bei mažesniais ar dides-

niais miesto kvartalais. Kiekvienas skelbimas visoj Japonijoj būtinai privalo turėti pridėtą ir žemėlapiuką su strėlėmis ir nurodymais, kaip tą įmonę ar krautuve toj miesto makalynėj surasti. Nereikia stebėtis, kad taksistas pri-

veža tave iki bloko ribų ir paleidžia, nes ir jis pats, kaip velnias baloj, gali ten kanopą nusilaužti.

Sofijos universitetas Toky. (Nukelta į 4 psl.)

Higaši Honganji šventyklos vartai Kyoto mieste, Ja ponijoj. (Visos reportažo nuotraukos Jūros Viesullenės)

Japonijos fragmentai

(Atkelta iš 3 pusl.)

Nemažas, apie 10,000 studentų, gana gerai prižiūrėtas. Klasės, paskaitų salės, užėigos, knygynai — viskas gana kuku mūšų standartais, bet atrodo, jog viskas gerai sutvarkyta. Kai kurios laboratorijos gal kiek dulkėtos ir kai kurios lentynos pilnos pusmetinių dulkių. Šiaip išpūdis geras.

Įeinam į vieną paskaitų salę. Vienas profesorius, gana vokišku akcentu, dėsto kažką japoniškai apie Nietzschę. Stebim studentus ir negalim atsistebėti. Iš arti šimto jaunuolių, sėdinčių auļoj, beveik visi nuleidę akis. Pradžioj manėm, kad rašo arba seka kokius užrašus. Ne. Įbedę akis į lapus ir suolus, klausio paskaitos. Kai kurie trumpai dėpteli į profesorių, kokiai pusei sekundės, ir vėl akim žemyn. Iš viso kokio šimto klausančių, gal kokie trys ar keturi seka profesorių stačiai akimis. Imam įsitikinti, kad japonas niekad nesijaučia tikrai laisvas svetimąliu akivaizdoj. Tą teko ir vėliau dažnai pastebėti.

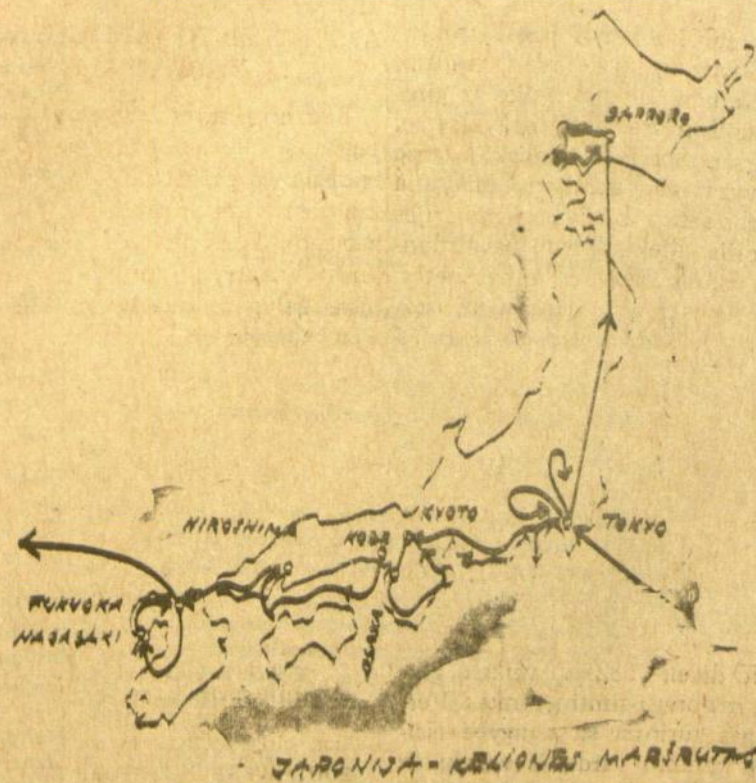
Einam toliau per universitetą ir girdim, kad kažkas netoli žvėriškai būnais lupa ir šaukia stačiai gyvuliškais balsais. Dairomės. Nieko nesimato. Demonstracija? Riaušės? Politinis incidentas? Beveik bėgte bėgam triukšmo link. Vienos sporto aikštės pakrašty, kokie septyni jaunikliai, sporto treningo apdarais, žestikuluoją, kumščiais svaido į orą, muša sau krūtines, ir vėl meta kumščius laukiniu įtūžimu pirmyn ir į šonus; rėkia kiek išneša gerkles, muša plaštakom sau per krūtinę ir pilvą; vėl pasokdami spiria kažką ore, lyg neprieteliu taikydami į vidurius. Vėl rėkia, kiek tik tos diafragmos ir plaučiai ištriūbyti gali... iki veidai nuo pastangos pamėlynuoja. Žiūrim neatsistebėdami ir nesuprasdami, kam visa tai, ką turėtų šitai reikšti? Spektaklis laukinis. Bežiūrint, per nugarą ima versti šalti šiurpuliai.

Virš viso to, būgninkas, nutvėręs didžiulį būgną, taip jį lupa, lyg būtų pagavęs didžiausią Liuciferių ar viso svieto nesveikatų nesveikatą bei neprieteliu. Muša išsokusiom akim, išsokusiom gyslom kaktoj ir alkūnėse.

Stovim ir stebim, suparaližuoti to nepaprasto nuožmaus spektaklio. Pagaliau neiškenčiam ir prieinam paklausti vieno iš mažiau žiauriai atrodančių jauniklių: kas čia yra? Jis labai ramiai ir mandagiai atsako, kad šita grupė yra Sofijos universiteto studentai, čia jie praktikuoja sportiškam skatinimui ("cheerleading"), nes rungtynės turi įvykti netrukus.

Na tai biskį "cheerleading". Kažkaip tas žvėriškas tasymas čia pat už universiteto vartų mūsų vakarietiškom akim yra fantastiškas. Matyt, tradicinė individo represija ilgais feodalniais amžiais išvirta panašiomis progomis į gan laukinę eksploziją. Prisiminė tada ir pasakojimai apie japonų karių nuožmumą praėjim kare. Teko matyt ir vėliau gana nuožmių vaizdų: šturmavimo, deginimų ir barikadų Japonijos universitetuose. Ir tuo pačiu metu japonas, jaunas ar senas, yra nepaprastai malonus ir paslaugus beveik kiekvienam ateiviui. Japonų paslaugumas dažnai viršija bet kokią vakariečio fantaziją. Kartais atrodo, kad japonai sutiktų apibėgti kokią dešimt bloką, kad tik tau parodytų kelią. Ta prasme, Japonija yra keliautojų rojus.

Tokio areodrome laukiame lėktuvo į šiaurinę Japonijos salą, Hokkaido. Apsidairę aplink, matome, kad mes beveik vieni patys ne japonai šioje laukiančiųjų minioj. Matyt, tas maršrutas neįjungtas į tradicinį užsieniečio turistų kelią, kuris čia tik atbėga, apibėga miestą, nuvyksta traukiniu į Kyoto ir — namo. Ma-

tome, kad beveik visi laukiantieji į mus žiūri. Matyt, Hokkaido keleiviams tai yra naujiena. Kaip tarptautiniai skridimai, taip ir lokaliniai, gerai organizuoti, ir viskas areodrome nepaprastai išaiškinta žodžiais, ženklais, strėlėm ir garsais. Kartais net atrodo, kad praiškinta, ir jeigu nemokėtum skaityti, japonu būdamas, tur būt, ir patys ženklai tave nustumtų kur reikia.

Dvi senutės, belaukiančios lėktuvo, apsirengusios pilkšvais kimono, plaka plaštakom kita kita per nugarą, šonus ir šlaunis. Ot taip panašiai kaip dzizo būgnininkas barbentų per būgną. Pradžioj ima juokas iš regimo vaizdo, po to greit suprantam, kad tai yra raumenų masažas sėdinčiam ir belaukiančiam žmogui skatinti jo kraujo apytakai. Tur būt, jeigu kas taip pradėtų plaktis Chicago areodrome, tai šerifas uždarytų į beprotnamį. Bet gi šis masažo metodas turėtų būti labai efektingas.

Sapporo miestas yra visos Hokkaido salos sostinė ir, tur būt, visos vietinės industrijos centras, o taipgi visos lokalinės administracijos nervas. Pats miestas išsiplėtęs ryžių laukų lygumoj, o visai netoli horizonte gan impozantiški kalnai. Miestas nemažas, turi net savo rūšies Eifelio bokštą.

Visi didesni japonų miestai turi po kokį nors bokštą. Seniau statyti bokštai yra vis gana tikslios kopijos prancūziškojo Eifelio

Sanno festivalis Tokyjo mieste

bokšto, o jau naujesnės statybos miestuose bokštai panašėja į išpūstus vamzdžius arba lakiojančias dešros formas. Kaip bebūtų, bet kiekvienas padoresnis miestas kažkodėl turi turėti bokštą... Tur būt, japonų mentalitetui tai reprezentuoją, kokį nors neabejotinai vakarietišką simbolį.

Labai nustembam, kiek susipažinę su miestu, kad tik didžiulės pagrindinės gatvės yra grįstos ir centrinės alėjos prižiūrėtos. Kiekviena mažesnė šoninė gatvelė murko vasaros lietaus dumblė (o sausu sezonu — tur būt, dulkėse) — negrįstos, duobėtos tiek, kiek tik akis užmato. Gatvelės apsidė žemi namukai, parudę nuo saulės ir lietaus. Mažytės krautuvėlės, dirbtuvės, mašinių pataisymo garažiukai ir masė visokių liekanų — aprūdijusių, apdulkėjusių. Už miesto centro mūrinės statybos yra jūra rudų, žemų, mažųjų stogų. Lopų lopais.

Būnant Vakaruose ir žinant Japoniją iš vienos kitos knygos ir turistinių plakatų, visos eilės pokarinės Japonijos filmų ir iš japoniškos industrijos produkto, kurių yra begalės visuose pasaulio kraštuose, kažkaip esi linkęs įsitikinti, kad tai yra pasiturintis kraštas, su aukštu gyvenimo lygiu. Bent aš kažkaip tikėjaušis panašaus standarto į Vokietiją, Daniją, Belgiją, kad ir savo ūkiniu pajėgumu gal smulkesnę ir

pilną gyventojų kamšaties. Aiškėja, kad ne visai taip. Matyt, yra krašte nemažai galingų gyvybinių centrų, ypatingai kai kurios industrijos, bet bendras gyventojų lygis, vidurkyje pamačiau su Vakarais, yra kuklus. Šitas Hokkaido išpūdis pasitvirtina ir kitose Japonijos salose.

Kaip bebūtų, Japonija yra tur būt, turtingiausias Azijos kraštas ir labiausiai supramontintas. Visuomet, jeigu aiškina čia apie kokią imonę ar pastatą, dažnai priduriama, jog tai "didžiausia imonė Azijoje", "didžiausias kompleksas Azijoje" ir panašiai. Bet šalia be galo išpūdingų pramoninių laimėjimų netrukus paaiškėja, kad japono gyvenimo vidurkis vakarietiškom akim, kaip minėta yra labai kuklus. Žmogus, baigęs gimnaziją, pradeda darbą, gaudamas apie 60 dol. į mėnesį; japonas, baigęs universitetą, pradeda mėnesine alga — 80 dol., o už kokių 5 metų gali prisikasti iki 150 dol. į mėn. Žinoma, aukštesniuose ranguose yra nemažai dar ir pašalinių pajamų, arba, geriau saktant, — priedų. Bet tai liečia pačią aukštuomenę. Sakoma, kad Amerikoj darbininkas svarą sviesto gali uždirbti per 17 minučių, o japonas tam pačiam svarui turi aukot 84 minutes. Rusijoj dirbama net 163 minutes tam pačiam sviesto svariukui.

Taip pat statistika sako greitai palyginimui ir kitus įdomius dalykus. Sakoma, kad niujorkiečiai, padalinus per capita, uždirba 2,681 dol. į metus, gi Tokyjo gyventojas, padalinus per capita, uždirba 681 dol. Ir kartais reikia stebėtis, kaip pvz. Tokyjo žmogus, kur gyvenimas kaip ir visuose didmiesčiuose nėra pigus, gali sudurti galus. Kaip ir visu kitų kraštų ekonomija, taip ir Japonijos, pakeliamajam žmogui yra labai sunku suprasti. Japonijos situacija vakariečiui yra tiesiog mįslė, kaip ir jų tos senovinės gatvės.

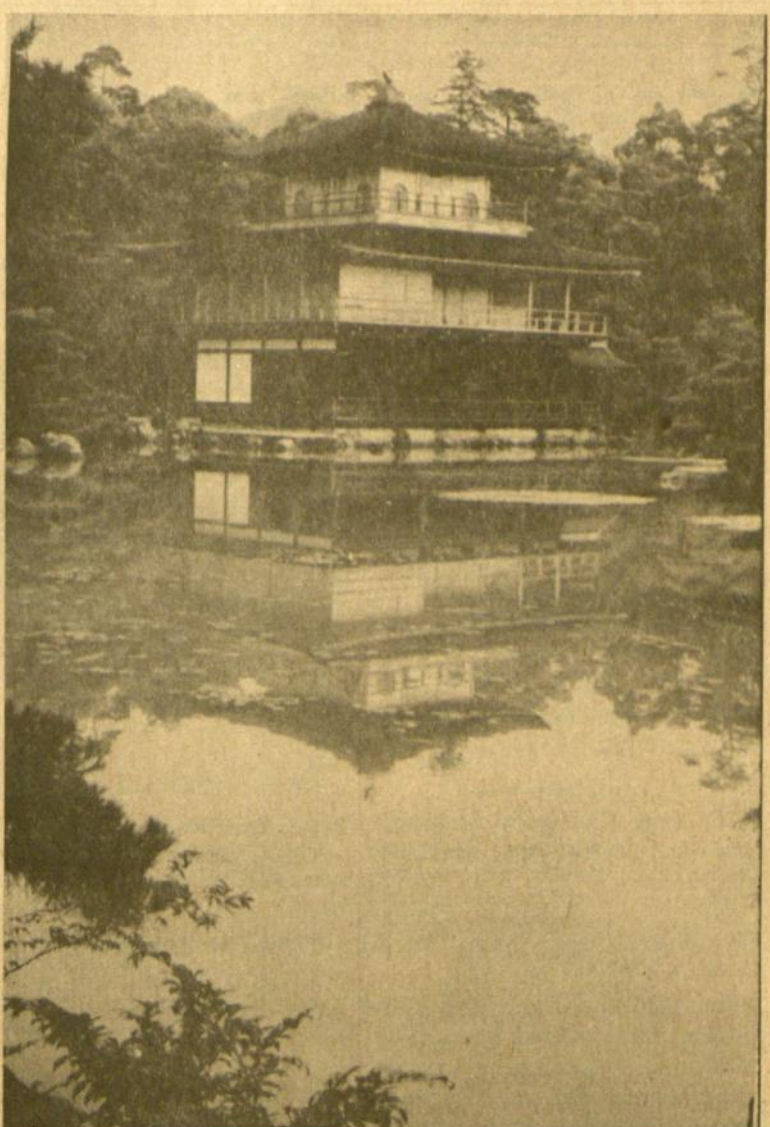
Negali atsistebėti ne vien kukliom pajamom, bet ir tokiu nepaprastu atsidėjimu darbiui, kadangi visad ir visur japonas beveik fanatiškai darbštus, ir tas darbo kultas kartais eina iki automatizmo. Gal tik vokiečiai šiuo aspektu yra kiek panašūs į japonus, kuriems darbas per se turi dar ir kažkokią moralinę vertę. Galimas dalykas iš čia ir kyla japono fanatizmas darbiui.

Vaizduokitės sau fabriko žmogų, gaunantį dvi savaites atostogų į metus ir grįžtantį į fabriką po 10 dienų, pilnų dviejų savaitų net neišnaudojus... O tai gana dažnas paprotys, bet japonas, tik sugrįžęs į darbininkų būrį, atgauna visą pasitikėjimą savim ir tik organizuotoj bendruomenėj jaučiasi labai gerai.

Nemaža imonių rytais turi gimnastiką visiem fabriko darbininkam, kuriai kiekvienas turi paaukot savo ekstrą laiką. Kartais "pro forma" ir patys vadovai mankštai dalyvauja moraliniam kitų paskatinimui. Po to, įgriuvęs fabrikon japonas drvskosiai kaip žvėris prie savo mašinu kažkokiam bendram labui. Ir atrodo, jog retai kada ir beklausia, ką už visa tai gauna. Čia, berods, ir yra Japonijos didžiulė industrinė stiprybė: masė nepailstančių ir reikalavimus nepertempiančių rankų.

Japonas vienas, atskirtas nuo grupės ar bendruomenės, pasi-meta. Sakoma, kad sąjungininkai praėjo karo metu šitą bruožą pastebėjo ir išnaudojo — izoliuoti japonai grynai iš psichologinės savignyos ir dėl izoliuoto netikrumo pasidarydavo taipgi aršiausi bendradarbiai.

Taikos metais irgi japono bendruomeninis bruožas yra labai ryškus. Pasidairius tarptautiniuose aerodromuose, didmiesčiuose, dažnai gali matyt keliaujančias japonų grupes. Pačiame krašte tas grupinis keliavimas eina kartais iki groteskinio kraštutinumo. Būrių būriai suaugusių japonų keliauja taip, kaip

Kinkakuji Aukso pagoda Kyoto mieste, Japonijoje

pradžios mokyklos mokiniai, ekskursijų formuose, su vadovu priešaky (panašiai kaip mes keliaudavom kadaise su panele mo-patys japonai keliautojai, kurių masės prie kiekvieno paviljono, o tiesiog neišbrendamos neperžiangiomas minių minios prie suvenyrų kiosku.

zono metu. Visai pagrįstai pirmieskursorių formuose, su vadovu priešaky (panašiai kaip mes keliaudavom kadaise su panele mo-patys japonai keliautojai, kurių masės prie kiekvieno paviljono, o tiesiog neišbrendamos neperžiangiomas minių minios prie suvenyrų kiosku.

Pačioj Japonijoj turizmas yra pasiekęs beveik fantastiškas proporcijas. Pirmiausia turizmas čia nepaprastai gerai organizuotas. Galima ramiai tvirtinti, kad taip detalai išbaigtos kitos turizmo organizacijos pasaulyje nėra. E-su tikras, kad kiekvienu kvadratinė pėda Japonijoj yra sužymėta, sukatologuota ir aprašyta strėlėm kaip ją pasiekti traukiniu, autobusu, lėktuvu, dviračiu, raitom, pėsčiom ar klupsčiom. Viskas su diagramom, tvarkraščiais, kainoraščiais, bei nurodymais kurią valandą ar minutę į katrą pusę žiūrėti. Keliaujančių po kraštą japonų masė yra beveik pasibaistėta, ypač keliavimų se-

Suvenyrų pirkime japonas, be abejonės, turi pirmąją vietą visame pasauly. Lėlių, barškalių, blizgučių, drožtų meškų ir stirių yra čia neišbrendami, neišbrendami, neišmatuojami kalnai. Visuomet galvojau, kad amerikiečiai pamišę suvenyrų pirkime, vis dėlto amerikiečių suvenyrinis ūpas yra tik blankus šešėlis, lyginant jį su japonų suvenyrine aistra.

Jeigu japonas kam ruošiasi tai pasirengimams nėra galo Niekas neturi būti palikta atsitiktinumui ar netikėtumui.

1972 Sapporo kalnuose turi įvykti olimpinės žiemos sporto žaidynės. Bet tai dar bus už keletrių metų. Gi jau šiandien Sapporo gatvėmis eina neišbrendami paradai su orkestrais, lazdom, švilpukais ir kazirkuotom kepurėm (su plunksnom ir be plunksnų). Visa tai labai panašiai į amerikoniškus paradus. Viskas jau olimpiniam įvykiui. Toks išankstinis, apgalvotas ir detalus japoniškas pasiruošimas! Sunku net įsivaizduoti, kas čia turės atsitikti per pačias žaidynes, jeigu jau dabar taip į dūdas pučiama. O paraduotojai jau seniai narsiai muša kojom ir šveičia rankom į visas puses su nepaprastu rimtumu.

Kažkaip kai palygini šias eiseinas su kitais matytais paradais, keista matyti, koks mažas vidurkio ūgis šitose paraduojančių eilėse. Spėjama, kad japono palyginti mažas ūgis yra išdava jų kasdieninės dietos, kurioj dominuoja ryžiai, bet jaučiama mėsi-nių patiekalų stoka. Net juų sėdėjimo būdas, su prasta kūno kraujo apytaka, čia gali turėti savo įtakos.

(Bus daugiau)

23 1/2 HOUR SERVICE
 NAUJI GARO KATILAI (BOILERS) — KROSNYS — VANDENS SILDYTVUVAI GAZU IR ALYVA — NAMAMS IR PRAMONEI — ORO VALYTOJAI (AIR CLEANERS) & DREKINTUVAI, WESTINGHOUSE.

G. McGrath & Son
 HEATING AND AIR CONDITIONING

3354 West 63rd Street. Tel. — 476-8400.
 Atdara kasdien nuo 8:30 iki 6:00 P.M.; šeštad. nuo 9 v. r. iki 5 v. v.

Kas tik turi gerą skonį,
 Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
 FURNITURE CENTER, INC.
 J. LIEPONIS

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 Kitom dienom nu 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val vtk

Chicago Savings and Loan Association NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity	5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum
	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.
 JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
 6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
 HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

LIETUVIŲ ŠVIETIMAS VOKIETIJOJE

LIETUVIŲ ŠVIETIMAS VOKIETIJOJE. Vaikų darželių, pradžios mokyklų, progimnazijų, specialiųjų mokyklų ir kursų, veikusių 1944-1950 m. apžvalgos su žemėlapiu bei 252 nuotraukomis. Priede — Lietuvos švietimas Austrijoje su 10 nuotraukų. Redagavo Vincencas Liulevičius. Išleido Kultūrai remti draugija 1969 m. Chicagoje. Tiražas 1000 egz. Leidinys 640 psl., kaina 12 dol., gaunamas ir "Druge".

Atidžiai skaitančiam šio straipsnio antraštės pavadinimą, kuris yra neseniai išleisto stambaus veikalo pavadinimas, pasitvirtina istorijos moksle patirta tiesa: pasikurose (individualiuose) praeities reiškinuose atsispindi visa visuomenės būtis tam tikrame laike ir aplinkybėse. Paskiri faktai bei įvykiai tėra vien elementai to bendros būties. Ji suvokiama vien iš paskirų faktų bei faktelių, be kurių ji negalėtų būti įsivaizduojama. O ir atskiri faktai bei reiškiniai tik iš bendros būties darosi suprantami, prasmingi. Tuo būdu, istoriniame vaizdavime paskiri faktai ir visuomeninė būtis tik ideališkai skiriamai. Iš tikrųjų jie susiję kitas su kitu. Neatskiriamai.

Vincencas Liulevičius ilgus metus ruošė veikalą "Lietuvių švietimas Vokietijoje" (Chicago, 1969) gražiai ryškėja ta mūsų tautos karo išdavų sudaryta būtis, kuri galėtų įeiti į istoriją didžiojo egzodo vardu. Istorijai žinomi tokie egzodai, susieti vis su didelėmis suirutėmis, kurios pertraukia žmogų kasdieninį gyvenimą, įneša didesles permainas. Tas mūsų tautos egzodas buvo pasitraukimas kelių dešimčių tūkstančių į Vakarus, pagal anų metu susidariusias aplinkybes daugiausia į Vokietiją. Mūsų žymios tautos dalies, joje atsidūrusios, būtis ir pavaizduojama Liulevičiaus knygoje mokyklų istorijomis. Įvairių rūšių mokyklų istorijomis ir yra tie paskiri faktai, kuriuose atsispindi mūsų į Vokietiją atbuktų tautiečių būtis. Faktai yra tos būties paveikslai ir jų visuma — josios daugiau ar mažiau vieningas vaizdas.

Autoriaus pasirinktas tikslas duoti paskirų mokyklų Vokietijoje istorijas apspėndė veikalo pobūdį. Jis nėra vienlypio turinio, kur vyratų kokią vieną vedamoji mintis ir trauktųsi raudona gija per visą veikalą. Priešingai, veikalas yra tam tikrais požiūriais sutvarkytas vaizdų rinkinys, arba, istorišku terminu kalbant, kronikų telkinys. Tuo atžvilgiu jis ir tenka arčiau apibūdinti.

1. Kronikų rinkinys

Istorijos moksle kronikomis vadinami pasakojimai apie kokius įvykius kronologine tvarka, atseit, pamečiami pagal jų vyksmą. Linkstama labiau pasitikėti tomis kronikomis, kurių autoriai yra buvę įvykių dalyviai, tariant, patys juos pergyvenę. Sakoma, jie yra betarpiški liudininkai. Kitos kronikos — o tokių yra daugiausia — rašytos autorių iš kitų atsiminimų, kitų pasakojimų, iš senesnių kronikų ir kokių kitokių šaltinių. Kiek šiosios kronikos yra patikimos, nustatoma kritiškais tyrinėjimais pagal įprastus istorijos mokslo metodus. Net ir kronikos, kurių autoriai yra betarpiški liudininkai, kartais reikalingos kritiško patikrinimo.

Cia minimame veikalė kaip tik randame šias abi kronikų rūšis. Nemaža jų, t.y. tų istorijų, rašyta, dar mokykloms veikiant ir net jų pradžioje. Kaip iš kai kurių turinio ir ypač iš pridurtų parašymo datų matyti, jos rašytos 1947, 1948, 1949 m. ir dažniausiai buvusių mokyklų vedėjų ar mokytojų. Aprašymai — betarpiški patyrimai su smulkiais nuotykiškais, kai kur dienoraštiniais teikiamais, su statistiniais duomenimis. Tokio pobūdžio ap-

J. JAKSTAS

rašymai — tai archyvinė medžiaga, sutelkta šiame veikalė. Ji paliks vertingą šaltinį lietuvių tautos ateities istorikui. Ji derės nuvesti tai masinei mūsų tautos emigracijai, kuri iš tolimesnės laiko perspektyvos rodysis itin prasikišančiu reiškiniumi Lietuvos istorijoje.

Šių mokyklų kronikos nebūtų atsiradusios, jei nebūtų kas sumojes paraginti mokyklų vedėjus jas rašyti. Tuo ragintoju buvo ne kas ktas, kaip pats veikalo rengėjas V. Liulevičius. Kaip iš jo pasisakymo įvadinėse pastabose matyti, jis jau pirmame progimnazijų ir gimnazijų direktorių suvažiavime Hanau (1946.I.12 ir 13) kėlė mintį surinkti švietimo įstaigų istorinę medžiagą ir išleisti tam tikrą leidinį. Nuo to laiko dalykai jis pakartotinai įdino, kol šis leidinys pagaliau išvydo pasaulį. V. Liulevičius ėmė kaupti drauge su mokyklų istorijomis ir Išeivijos archyvą, kurį jis išugdė iki dabartinio Pasaulinio archyvo, jo paties su išterme ir pasiaukojimu vedamo. Iš pačios jį apsedusios idėjos — įamžinti tą epochinį mūsų tautos gyvenimo momentą gimė jam mintis surinkti mokyklų kronikas ir suorganizuoti archyvą. Abu užmojai pasiekti.

Be betarpiškų kronikų randame veikalė ir vėliau prieš jo išleidimą taip pat rengėjo paraginimu parašytą. Šios kronikos daugiau atsiminimai iš švietimo darbo stovyklose. Šios rūšies kronikose jau jaučiama laiko distancija tarp aprašomojo dalyko ir autoriaus. Čia jau dėstoma daugiau bendrinėmis savokomis, nesileidžiant į smulkmenas, į statistinius duomenis (šių greičiau ir neturėta). Zvelgiama į mokyklų įsikūrimą ir jų veiklą iš bendros to meto padėties. Kaip skiriasi kronikos, kilusios iš betarpiškos patirties, nuo kronikų, kurios rašytos iš atsiminimų, rodo, kad ir rašinys V. Petrausko apie Gross Hesepe's lietuvių gimnaziją (346-350 p.) palygintas su čia pat sekančiu Hanau gimnazijos aprašymu J. Svobos ir P. Maldeikio. Pirmasis rašinys pagamintas 1969 m., o antrasis 1947, 1948 m.

2. Mūsų išeivių buities pavaizdavimas

Kaip jau straipsnio pradžioje minėta, paskiruose istoriniuose vaizduose atsispindi visa visuomenės būtis. Ši tiesa aiškėja ir iš tų kronikinių vaizdėlių, šiame veikalė teikiamų.

Pirmiausia aiškėja iš paskirų aprašymų, kaip vargingai kūrėsi lietuviai karo nuniokotoje Vokietijoje. Pažymėtina beveik bendrinė mokyklų steigimosi data — antroji 1945 m. pusė, atseit, "paskutiniais patrankų šūviams nuaidėjus", kaip Gross Hesepe's lietuvių gimnazijos aprašytojas išsireiškė (346 p.). Bet mūsų išeiviai buvo išgyvenę Vokietijoje jau išstisus metus ir kai kurie (repatriantai) net daugiau ketverių. Tačiau apie lietuviškas mokyklas 1944-45 mokslo metų beveik nieko negirdėti, išskyrus Drezdene veikusių vaikų daržėlių. Paaiškinimas lengvas: nebuvo sąlygų. Lietuviai, 1944 m. ar dar anksčiau atvykę, buvo įtraukti į vokiečių karo ūkį ir trisė jame, pasklidę vietinių tarpe. Gyvenamosios sąlygos nebūrė lietuvių, ir jų vaikai tegalėjo lankyti paskirai tik vokiškas mokyklas ar šiaip dykinėti siautejančio karo aplinkoje.

Padėtis iš pagrindų pakito, kai rūi pasibaigus. Žmonės staiga neteko darbų, su jais dažnai buvusiu surištų gyvenviečių ir net to labai lieso pragyvenimo šaltinio. Be to, karo išvargintoje ir nepretekliu kenciančioje Vokietijoje, visai suprantama, pakilus iš vietinių pusės ksenofobija gausiems svetimiešiams. Šios

pakitėjusios aplinkybės stūmė lietuvius (kaip ir kitus pašalaučius) į Unrras organizuojamas stovyklas, kur jie surado sąjunginių tautų karo aukoms teikiama globa. Knygos kronikos gražiai rodo, kaip įvairiose Vakarų Vokietijos vietose augo vadinamos DP. stovyklos nuo 1945 m. Su jų kūrimusi kilo ir tautinių mokyklų reikalas, nes, apsigyvenę stovyklose, atvieiai išsiskyrė iš vietinių ir jų švietimo įstaigų. Jiems teliko savos mokyklos stovyklų ribose.

Mokyklų kūrimas buvo galimas, ir jos sparčiai dygo dėl gan

Vincencas Liulevičius

gausių inteligentinių pajėgų pagėgėlių tarpe. Žymi dalis tų šviesuolių buvo įvairių mokyklų mokytojai, su patyrimu ir išeito mokslo kvalifikacijomis. Jiems pirmiems ir parūpo steigti mokyklas. Prie mokytojų jungėsi ir šiaip šviesuoliai, kuriems stovyklinio gyvenimo tuštumą tik ribota visuomeninė veikla (įvairiuose komitetuose) ir ypač mokyto darbas tegalėjo kiek užpildyti. Be to, mokyklose darbas vietomis dar buvo kiek ir atlyginamas. Tad neveiklumai pasmerktus šviesuolius jis kiek ir

viliojo. Tipiškas tuo atžvilgiu liudijimas Seligenstadto kronikos rašėjo (505 p.): "Liepos 19 d. (1945) buvo suauktas pirmas mokytojų pasitarimas, į kurį atvyko 12 asmenų, pasiryžusių dirbti mokytojo darba, nors iš minėto skaičiaus vos trys buvo mokytojai".

Mokytojai, kaip ir visi stovyklų gyventojai, gerai numanė, kad stovyklinė būtis yra laikina. Pradžioje vis puoselėta mintis grįžti į paliktą tėvynę, nors ir nežinoma, kaip tai galės atsitikti. Mokytojai taipgi grindė savo varganą darbą mokyklose ana grįžimo į paliktą kraštą viltimi, kaip iš kai kurių pareiškimų matyti. Pvz., Hannoverio lietuvių gimnazijos kronikos autoriai, rašė 1947. 9. 6 d., baigdami išsitarė: "Šis šventas ugdymo darbas buvo dirbamas su ypatingu atsidėjimu, nes gerai suprasta, kad tremtyje išugdyta jaunoji karta gražiausia gėlė tėvynės laisvės vainike" (366 p.). Turime ir daugiau panašių viltigų pareiškimų. Tyras tikėjimas grįžti namo aiškėja ir iš jų mokyklos Frensburge lektorių nuosprendžio, padaryto 1947 m. viduryje — neišduoti dvejų metų kursą baigusiems sturmano diplomą dėl neatliktos praktikos. Rodos, kad su gera viltimi dėstytojai nutarė: "Grįžus Lietuvon, kai jie turės pakankamai praktikos, jiems bus galima taiti (t.y. išeiti mokslo) užskaityti, padariusiems trumpą kurso pakartojimą bei išlaikius egzaminus išduoti pirmųjų sturmanų diplomus" (591 p.).

Be abejo, kronikose reikšta viltis atitiko ir stovyklų gyventojų viltis. Bendra stovyklinė dvasia atsispindėjo ir tose kronikose. Kad gyvenimas po poros metų pasisuktų kita kryptimi ir, užuot grįžus "į laisvą Nemuno šalį", kaip vienoje kronikoje (541 p.) sakoma, teks mums pasklisti čia užjūriuose, pradžioje dar nenumatyta. Kronikose atsispindėjęs tiudijimas Seligenstadto kronikos rašėjo (505 p.): "Liepos 19 d. (1945) buvo suauktas pirmas mokytojų pasitarimas, į kurį atvyko 12 asmenų, pasiryžusių dirbti mokytojo darba, nors iš minėto skaičiaus vos trys buvo mokytojai".

3. Veikalo sąranga

Visame veikalė jaučiamas kruopštus redaktorius trišas sistemingai ir tvarkingai perteikti skaitytojams mokyklų istorijas. Jos surūšiuojamos pagal mokyklų tipus: vaikų darželiai, pradžios mokyklos, progimnazijos ir gimnazijos ir specialios mokyklos bei kursai. Specialių mokyklų tarpe pavyzdingu aprašymu laikytina Eichstaetta 'kunigij seminarijos istorija. Kiek silpniau pavaizduotas Hamburgo DP universitetas. Duota vieton jo vienu metu istorija (iki 1947), nors jis veikė daug ilgiau.

Kultūrai Remti draugijos — leidėjos dosnumas aiškus iš pačios veikalo išvaizdos. Pirmiausia pastebimas nepaprastai aukštos rūšies popierius, kuris ir po 100 metų netrupės. Tokiame popieriuje išėjo skaidrios ir švarios nuotraukos, kurių knygoje net 262. Kietas, skoningas aparatas daro didelį (632 p.) veikalą gražų, malonų paimti į rankas. Vertingas turinys, su daugybe išeivių minimų vardų ir vaizdų, ir patraukli išvaizda šį veikalą daro būtina puošmena kiekvienų namų bibliotekoje. Ypač turėtų būti tinkama dovana pasižymėjusiems moksleiviams įvairių mokyklų švenčių progomis. Ir šiaip pasikeisdami dovanomis, ypač su už šio krašto ribų gyvenančiais, kuriems veikalas sunkiau įsigyjamas, pradžiuogintume ne vieną tokios dovanos gavėją. Knyga turėtų pasklisti mūsų tautiečių tarpe ir liudyti ilgus ilgus laikus tą istorišką reiškinį mūsų tautos butyje — didįjį egzodą.

LIETUVIAI TELEVIŽIOJE
2615 West 43 St.
Chicago, Ill. 60632
Tel. 254-2233 ar PR 8-5374

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum	5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe

Kaina nuo \$1,995.00
25 mylias su vienu galionu
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
GTX, FURY — DUSTER
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNT

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

Paid and Compounded Quarterly
NOW INSURED TO \$20,000.

65th ANNIVERSARY

● Kazio Sajos, žinomo okup. Lietuvos dramaturgo, nauja pjesė "Šventėžeris" pastatyta Kauno dramos teatre. Režisavo J. Jurašas. Pagrindinius vaidmenis atlieka A. Raubaitė, A. Voščikas, D. Kazragytė, R. Varnaitė, D. Juronytė, V. Tomkus.

Kviečiame į talką!

Lietuvių Enciklopedijos leidykla, išleidusi eilę vertingų ir kažin ar bepakartojamų leidinių, iš naujo sutelkė jėgas prie ENCYCLOPEDIA LITUANICA, kurios bus 5 tomai. 1-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką ją užsiprenumeruojant. Cikagoje prenumeratas priima: Draugo, Naujienų, Barcaus, Margučio, Jaunimo Centre pas p. Rožanską įstaigose, Marginių ir p. Tvero krautuose.

Iš anksčiau išleistų leidinių dar turime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai,
2. Vinco Krėvės Raštai — 6 tomai
3. Mūsų Lietuva — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria proga. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kaštuotų beveik dvigubai. Nedelsiant užsisakykite, nes atšargos yra nedidelės.

Adresas:
JUOZAS KAPOCIUS
361 W. Broadway, P. O. Box 95
So. Boston, Mass. 02127, USA.
Tel. leidyklos (617) 268 7730, Namų (617) 282-2759. (sk.)

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

EXPERT BODY WORK

PROGRESS-PAZANGA COLLISION EXPERTS
A & J. STANEVICIUS
(Fender) Pilnas Pataisymas
Plauname — Išepame — Dažome
Motoro, Karoserijos (Body), Sparnų
2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663
Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSŲ TELEVIŽIOS
RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIŽIOS APARATAI

SKIP'S Self Service LIQUOR STORES

- 1) **5515 SO. DAMEN AVE.**
Phone WA 5-8202
- 2) **5996 SO. ARCHER AVE.**
Phone 735 - 2345

DREWRY'S BEER, regular or draft
12/12 oz. bottles \$1.79

CALIFORNIA CHAMPAGNE F'th \$1.59

PABST BLUE RIBBON BEER
6/12 oz. cans 89 ct.

V.S.O.P. COGNAC Fifth \$4.69

IMPORTED SCOTCH WHISKEY . . . Fifth \$2.98

IMPORTED ENGLISH GIN Fifth \$2.98

MEISTER BRAU BEER — 24/12 oz. cans
case \$3.89

PEPSI COLA or COKE
6/12 oz. cans 69 ct.

POPULAR BRAND SODA . . . 6 qts. for 99 ct.
(plus deposit)

NAUJI LEIDINIAI

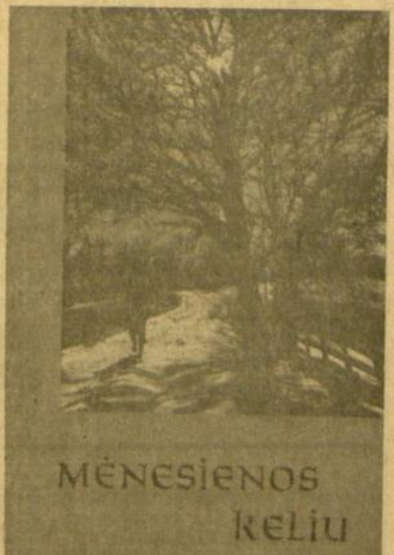
— MĒNESIENOS KELIU. Moksleivių metraštis. 1969 - 1970. Redaktorės: Dalia Eidukaitė ir Danutė Gaiziūnaitė. Redakcinė komisija: Silvija Alenskaitė, Vilija Bilaišytė, Vilija Eivaitė, Arvydas Ignatonis, Vilija Kėrelytė ir Aloyzas Pakalniškis. Metraščio globėjas: Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos direktorius Juozas Masilionis. Viršelyje kun. A. Kezio, S.J. nuotrauka "Mėnesiena". Piešiniai-vinjetės: Dalios Eidukaitės, Vilijos Eivaitės ir Rasos Degutytės. Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos Tėvų komiteto leidinys. Spaudė Galinda Press, Inc. 6802 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103. Tiražas 1000 egz., leidinys didelio formato, gausiai iliustruotas daugybe nuotraukų, 232 psl., kaina 3.00 dol., įsigyjamas, rašant šiuo adresu: "Mėnesienos Kelio", 4632 S. Keating Ave., Chicago, Ill. 60632.

Tai jau vienuoliktas toks kasmetinis Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos almanachas, įjungęs savin nemažai ir kitų šiaurės Amerikos žemųjų liuanistinių mokyklų. Kasmetinis tokio metraščio išleidimas jau yra tapęs įprasta tradicija. Net jau ima atrodyti, kad taip ir turi būti. Pradedam su tuo apsiprasti, pradėdam visa tai net pakankamai nevertinti, lyg šitokie leidiniai pasidarytų labai lengvai, be aukos ir be pasišventimo. Ogi taip nėra! Tai milžiniškas, kantrus, tiesiog skruzdėliškas pačių mokinių ir ypač metraščio globėjo direktoriaus Juozo Masilionio darbas. Tegu tik bent vienas antrus metus šis metraštis nebūtų išleistas, tada gal akivaizdžiai pamatytume (dar labiau ateltyje kas nors pamatytų), kokia baugi tuštuma atsiveria metraščio vietoje. Todėl visiems "Mėnesienos kelio" besirūpinusiems priklauso gili padėka ir pagarba.

Savo prasmingą įžanginį žodį metraščio redakcija pradeda šitaip: "1969 m. liepos mėn. visos žmonių akys ir mintys buvo nukreiptos į mėnulio link skriejančią raketą ir į pirmuosius žmones, savo kojomis paliečiančius mėnulį. Ir mes, jaunieji, buvome sužavėti tuo žygiu. Daug rašinių gavome šia tema. Šiam svarbiam įvykiui atžymėti redakcija vienuoliktajai Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos metraštyje pavadino "Mėnesienos kelio". O toliau redakcija savo žodį vėl atitinkamai užbaigia: "Neil Armstrongas, pirmasis žmogus, atsistojęs ant mėnulio paviršiaus, pasakė: "Tai vienas mažas žingsnis žmogaus, bet milžiniškas žmonijos žuolis". Tegul šis metraštis būna mažas žingsnis į didesnius liuanistikos kūrybos kelius".

Metraščio globėjo žodį skaitydami, sužinome, kad leidinyje yra spausdinami 45 Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos mokinių rašiniai. 40 rašinių yra parašyti 37 mokinių; 34 davė po vieną rašinį ir 3 po 2. Be šių rašinių, yra 5 kolektyviniai rašiniai, sudaryti iš klasės ir namų darbų ištraukų. Juose dalyvauja 80 mokinių, iš kurių 48 jokio kito rašinio nedavė. Tokiu būdu bendradarbių skaičius pakyla iki 85. Piešiniai dalyvauja 3, bet tos pačios dalyvauja ir rašiniai. Taigi šiame metraštyje bendradarbiauja 85 šios mokyklos mokiniai, daugiau negu pusė lankančiųjų. O kur dar bendradarbiai kitų Amerikos ir Kanados liuanistinių mokyklų, kurios metraštyje turi savo atskirus skyrius. Tokiu būdu metraštį papildė dar šios mokyklos: Brooklyno, N.Y. šeštadieninė Maironio vardo mokykla, vedėjas A. Samušis; Clevelando, Ohio, Šv. Kazimiero liuanistinė mokykla, vedėjas P. Balčiūnas; Clevelando, Ohio, Vyskupo M. Valančiaus liuanistinė mokykla, vedėjas Pr. Joga; Detroito,

Mich. Lietuvių Bendruomenės liuanistinė mokykla, vedėjas K. Jurgutis; Detroito, Mich. "Aušros" liuanistinė šeštadieninė mokykla, vedėjas Vl. Pauža; Lemonto, Ill. Maironio šeštad. pradžios ir aukštesnioji liuanistinė mokykla, Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero liuanistinė šeštad. mokykla, vedėjas R. Kasponis; Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos lit. mokykla, vedėja O. Razučenė; Toronto, Ont. Kanada, Maironio šeštad. mokykla, vedėjas J. Andrulis.

Metraščio "Mėnesienos kelio" viršelis.

Redakcijos atliktas darbas yra labai pagirtinas. Temos suskirstytos atskirais skyriais: Pirmieji žingsniai mokykloje ir gyvenime; Norėčiau būti; Namie, kelionėje ir svajinėse; Mes taip atsakytume; Siebėjimai ir svartymai; Kūrybos kibirkštelės; Mūsų draugai. O tų referatų, apybraižų, svarstymų ir literatūrinių bandymų įvairumai tiesiog galo nebėra! Bet jų gausa skaitytųjų neįstima į nuobodulį. Atvirai kalbant su malonumu ir vis džiaugiesi rašęs, vaizgintiškai tariant, deimantiukus, kurių štai pavyzdžiu gali būti ir tokš Vilijos Bilaišytės eilėraštis.

Kur pranyksta gėlės?
Gėlės dingsta
Su rudens lietumi,

SPECIALUS SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Visi maitai ir persiuntimo išlaidos sumokami iš anksto. Gavėjas nieko nemoka.

SPECIAL 1 \$38.50
10 sv. taukų, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.

10 SKARELIŲ \$46.80
5 vilnonės skarelės, didelė ar mažom gėlėm arba turkiskais raštais, visų spalvų, ir 5 šilkinės skarelės, visų spalvų.

2 ITALISKI NYLON LIETPALCIAI \$39.30
2 itališki Nylon lietpalčiai — vyriški ar moteriški — visų dydžių nuo mžo iki didelio — spalvos: tamsiai mėlyna, tamsiai žalia, tamsiai ruda.

SPECIALUS PASIŪLYMAS DIRBTINIO KAILIO peltai iš garsios BORGANA medžiagos minkš — tamsiai rudo (dryjuoto ar paprasto), pilko ar smėlio spalvos arba karakulo — juodo, pilko ar tamsiai mėlyno už kelnę, kurios niekas nenurukonkuruos — Viso \$93.00.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 E. 23rd Street
Second Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 983-1530
REIKALAUKITE MŪSŲ NEMOKAMO KATALOGO.

Čiurlionio ansamblio jubiliejinės plokštelės

Dvi jubiliejinės Čiurlionio ansamblio plokštelės išleido J. Karvelio Prekybos namai Chicagoje. Sveikintinas užsimojimas 30 metų ansamblio veiklos sukaktį atžymėti jo rinktinio repertuaro plokštelėmis. Jose įrašyta 28 įvairiuose koncertuose atlikti dalykai. Suprantama, kad dešimtmečius gyvuojąs ansamblis yra turėjęs ir lietuvių ir rėbių metų. Ansamblio kolektyvui keičiantis, turėta ir viršūnių ir klonių. Visas tai žymu ir plokštelėse įrašytose dalykuose, vieni iš jų grynai balsine prasme skamba pasigėrėtinai, kitur jaučiami ir ansamblio silpnumo momentai. Trečiur, žiūrėk, gerą išpildymą gadina prastas techniškas dainuojamo dalyko įrašymas. Žodžiu, plokštelėse to įvairiai neišbalansuoto nelygumo nereikia ieškoti su žiburiu, tačiau pasitaikę santėmiai vis dėlto nenustelbia šviesiosios plokštelės pusės.

Kaip įprastiniuose Čiurlionio ansamblio koncertuose, taip ir šiose dviejose plokštelėse, dau-

Su plasnojančiais vėjais
Apdžiūvusiais lapais,
Su tolstančia saule.
Jos užmiega
Vėjo siūbuojamos,
Vėtros apdainuojamos,
Žiemos patalu užsiklodamos...
Bet jos grįš
Pavasario ašaroms
Ir džiaugsmo juokui.

Aplamai, metraščio "Mėnesienos kelio" išleidimas nėra mūsų eilinis įvykis, nors metraštis iš eilės yra jau ketoliaktas Chicago Aukštesniosios liuanistikos mokyklos atkakliai kasmet leidžiamas tokie metraščiai yra ir paliks gražiu indėliu ne vien tik išsilvijos liuanistinio švietimo istorijoje, bet ir aplamai visos gyvosios liuanistikos neišdylančiam palikime.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

SACRED HEART SCHOOL
Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai! Pilnai užaigtu foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

giausia yra paties ansamblio meno vadovo ir dirigento Alfonso Mikulskio harmonizuotų liuanistikos dainų. Iš 28 įdainavimų 13 yra Mikulskio. Kitiems kompozitoriams (M. K. Čiurlioniu, J. Bendoriu, St. Šimkui, J. Dambrauskui, J. Naujaluvi, J. Kačinskui, J. Švedui, J. Žilėvičiui ir J. Gaideliui) tenka 15 dainų. Kai kurias plokštelėse įrašytas dainas atliekant, ansambliui talkina ir solistai: Aldona Stempužienė, I. Grigaliūnaitė, Algis Gylys, H. Johnsonas, V. Verikaitis, Juzė Krištolaitytė ir Vytautas Raulinaitis. Vietomis gražiai skamba ir ansamblio kanklininkių palauda, paruošta Onos Mikulskienės.

Aplanko įvadiniame tekste sužinome, kokiuose pasauliniuose muzikos centruose Čiurlionio ansamblio yra koncertuota. Tad ir šių plokštelių išleidimo atveju reikėjo nepamiršti, kad "noblesse oblige". Ar šito paisyta? Taigi, kad ne. Sakysim, plokštelių aplanko ketvirtame puslapyje atspausdintame turinyje duotas tik kompozitorių ir solistų pavardės. O kur poetų pavardės, kurių žodinis tekstas čia yra dainuojamas? Ak, kiek kartų mūsų spaudoje jau buvo keltas balsas prieš įvairių koncertų rengėjų tamsumą, kada programose vis neįrašoma žodinio teksto savininkų pavardės. Labai apgailėtinas dalykas, kad ir Čiurlionio ansamblis taip pasielgė. Plokštelių leidėjas, manome, čia nėra kaltas, nes turinį su pavardėmis jis tikriausiai turėjo gauti iš pačios ansamblio vadovybės. Gi plokštelėse tarp harmonizuotų liuanistikos dainų yra ir tokių, kurių žodžiai sukurti individualių mūsų poetų. Tokių dainuojamų dalykų čia yra 7, taigi visas ketvirtadalis abiejų plokštelių. Tai gal ten anų dainų žo-

dziai parašyti tokių poečių, kurių pavardės mums nieko nešako? Anaiptol. Kieno gi žodžiai čia atliekamų dalykų, kurių antrašė yra "Pavasaris" ir "Burtai"? Ogi mūsų didžiojo Maironio. Tačiau net jo pavardės turinyje nesiteikta pažymėti, tai jau ką bekalbėti apie kitus. O iš tikrųjų, išskyrus čia minimą Čiurlionį, Maironio vieno pavardė, mūsų tautos kultūriname - kūrybiniame palikime vieno daugiausiai sveria negu visos kitos, apilanke suminėtos, pavardės drauge. Kodėlgi net neeiliniai mūsų muzikiniai ansambliai ir jų vadovai šito nežino, nemato ir nepaiso?

PETE'S AUTO REPAIR
Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up, ir kiti patalysimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOJOS
Virš 50 m patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd. Tel. 581-4111

Spring Bouquet STAINLESS TABLEWARE
4-Piece Place Setting ONLY 99¢

PAVASARIO STAIGMENA!
NEMOKAMAI pakeičiam alyvą
KAI SUDERINAME MOTORŲ už šias žemas kainas.
6 Cyl. \$3.95 plus parts 8 Cyl. \$10.95 plus parts

MULTI-COLOR INFLATABLE Only 29¢
BEACHBALLS
(With purchase of 8 or more gallons of gas)

Sinclair MARQUETTE PARK SINCLAIR SERVICE
Corner of 67th and Kedzie 436-7130

Fotografas žavioms nuotakoms

The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS

3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

Perskaite Draugą. duokite kitiems pasiskaityti

RECEPTAI

J. & J. PHARMACY 2557 W. 69th Street
Telef. PR 6-4363

STEEPLES PHARMACY 2434 W. 71st Street
Tel. 737-1112; jei uždaryta, tel. 776-4363.

PRISTATYMAS NEMOKAMAI
Važiuojamos kėdės, remental ir kt. įrankiai pirkti ar nuomoti importuoti odekolonai. Kvepalai, Tobler ir Fannie May saldainiai.
Nemokamai supakuojame dovanas.

5% PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Compounded Daily — Paid Quarterly

6% 3-YEAR SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$5,000)

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitu namams reikmenų.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.
Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.

Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS
Telef. — PROspect 8-2781

Yale, mėnulis ir lietuviai

ELONA VAISNIENE

Jeigu lietuviai Yale universitetą anksčiau mažai linkniuodavo, tai po gegužės pirmojo savaitgalio demonstracijų New Haven'e Yale virto dažnai kartojamu žodžiu.

Yale universitetas buvo susilaukęs pasaulinio garso ir prieš gegužės pirmąjį savaitgalį. Universitetas yra antras seniausias JAV (įsteigtas 1701), turi milžinišką biblioteką, jame yra studijavę daug žymių žmonių. Iki pereinamojo laikotarpio buvo vien tik vyrams skirta institucija. Moterys buvo priimamos tik po ketverių metų. Tačiau nuo pereinamojo laikotarpio įstojamasis klases studentų galės būti ir mergaitės.

Yale lietuviai

Yale un-tas priima vieną kitą ir lietuvių, tad Lietuvos pažinimas ypač, bet pastoriai, skelbiamas ir Yale studentų bei profesorių tarpe. Bibliotekoj yra nemažas lietuviškų knygų skyrius — daugiausia deka estų poeto Aleksio Rannito. Apie lietuvių bibliotekos tarnautojai sužino iš Salomėjos Valiukienės, dirbančios svetimų kalbų knygų supirkimo skyriuj. P. Valiukienės šilta asmenybė kaip magnetas traukia savyje ką nors lietuviško turinčius — žiūrėk, kur buvęs, kur nebuvęs, ima ir prisistato kas nors, pasigirdamas, kad jo ar mama, ar tėvas, ar senelis buvę lietuviai.

Bene pirmas iš naujai atvykusių Yale un-te doktoratą įsigijo Juozas Kazickas, 1951 m. Ekonomijos profesoriai dr. Kazickas dar ir šiandien atsimena, kaip vieną iš geriausių mokinių. Medicinos studijas Yale baigė dr. Edvardas Kaminskas, doktoratus gavo Nijolė Kudirkaitė, Kęstutis Tautvydas, taipgi ir šių eilučių autorė. Magistro laipsnius — dail. Liolė Židonytė, gal, sesuo Jūratė Šaltenytė, inž. Arvydas Vaišnyš. Bakalaurą čia yra gavę Algis Gruodis, Rimas Vaišnyš. Studijas yra gilinę Liada iš Kanados, Gebriele Kačiukas, internatą atliko dr. Marija Gumbiaitė. Filmininkas Povilas Jankūnas taip pat yra čia dirbęs šiuo metu Yale profesoriaus Rimas Vaišnyš. Doktoratą gavo Romas Misiūnas, Juozas Kazickas, universitetą lanko Vntautas Pakalnis, Jonas Zdanys.

Mėnulis

Pernai, kai astronautai skriejo pirmą kartą nusileisti ant mėnulio, laikraščiai dažnai minėjo, kad 142 mokslininkų grupės tyrinėjo uolienas, kurias astronautai turėjo parvežti. „Draugas“ neatsiliko nuo kitos spaudos ir taip pat įsidėjo vieno iš tų mokslininkų nuotrauką. Tai buvo Brian F. Skinner, Yale geologijos departamento vedėjas. Iškirpau tą nuotrauką ir pasiunčiau prof. Skinneriui. Sakau, va, įrodymas, kad tikrai žymus žmogus esat, jeigu jau ir lietuviai apie jus rašo. Ar norėtumėte lietuvių spaudoje šiek tiek išsakyti? Ir taip laimėjau su prof. Skinneriu pasikalbėjimą, kuri čia ir pristatau „Draugo“ skaitytojams.

„Koks įspūdis, matant save aprašytą lietuviškam laikrašty?“, klausiau prof. Skinnerio. „Patiko, — juokėsi jis, — matyt, kad lietuviams atėviams įdomus atėvis australas!“

Prof. Skinneris australas, nors doktoratą įsigijo Harvarde. Ten pat doktoratą įsigijo ir jo žmona, amerikietė, šiuo tarpu

dirbanti kristolografijos srity, Yale. Jie augina tris dukras. Nuo 1955 iki 1958 m. prof. Skinneris dėstė Australijoje, Adelaidės universitete. Ten pirmą kartą ir susipažinęs su lietuviais ir latviais. Lietuviai buvę geri studentai, sėdėdavę vis prieky. Su keliais iš jų vėliau net kurį laiką susirašinėjęs, nors ryšiai dabar nutrūkę.

Paklausiau, kaip prof. Skinneris patekęs į tą mokslininkų skaičių, kurie tyrinėsią mėnulio uolienas. Pasirodo, kad jis daugia, negu „pateko“, jis padėjęs tuos mokslininkus išrinkti! Ketverius metus Houstone buvo svarstoma, renkami žmonės. Reikėjo numatyti tyrinėjimus iš visokių visokiausių taškų, net ir ramyt, kad, turint uolienas, iškilis klausimų, kurie visai ne-

Prof. Brian J. Skinner, Yale universiteto Geologijos ir Geofizikos departamento vadovas. Nuotr. Yale University, News Bureau

buvo pramatyti. Išrinkus žmones taip, kad būtų tyrinėjami visi galimi aspektai, buvo prašoma tų žmonių savo ruožtu pasiūlyti, ką jie norėtų tirti. Tame mokslininkų skaičių buvo trys profesoriai ir iš Yale geologijos departamento: pats prof. Skinneris, kuris domėjosi dujomis, kurias išleidžia uolienos, prof. Karl Turckian ir prof. Neville Carter. Prof. Turckian norėjo sužinoti, kokie elementai randami uolienose, prof. Carteriui rūpėjo mėnulio paviršius, nuolatos apkrentantis meteorais.

Tie tyrimai jau atlikti, aprašyti, Apolo 13 turėjo ir kitiems Yale profesoriams atvežti darbo, bet šisvyk Apolonas grįžo namo tuščiom.

Dabar kur kas mažiau entuziazmo kelionėm į mėnulį, negu pernai, kada klausiau, ar nevertėtų geologams, užcut tyrinėjus mėnulį, susirūpinti žemės išvalymu. Maniau, kad prof. Skinneris ims ginti mėnulio tyrinėjimų svarbą. Tačiau prof. Skinneris akimirklai pritrūko kantrybės. Nešoko jis ginti „gryno tyrinėjimo“, o atšovė, kad žemės užteršimas ir išvalymas ne mokslinė, o politinė problema! Mokslui užterkta žiniu, sugėbėjimo ir noro žemei valyti. Ko trūksta tai visuomenės, politiko pasisekimo už žemės išvalymo reikalingumą. Visuomenė turėtų, kaip galima greičiau, įsisažmoninti, kad žemės išvalymas yra ne mokslinė, o politinė problema, ir imtis priemonių įgaivinti mokslininkus pagaliau ta anvalymo darba pradėti. Vis didėjantis užteršimas turi mūsų planetai viskiu padarinių, kurių lėliu teatro festivalyje dalyvavo tolimesnės išdavos mums net ir Lietuvos respublikinės bibliotekos. Pavyzdžiui, užterškos lėliu teatro atstovai. Už pamais pakeitę savo planetos atstatymą „Berniukas Žirniukas“ mosferą, galim nebegalėti atparsivežė didįjį prizą.

statyt mūsų gyvybei reikalingų sąlygų.

Kas liečia mėnulio tyrinėjimus, tarp kitko, nebūtina siuntinėti į mėnulį astronautus uolienų kasti. Instrumentai tą gali puikiau atlikti. Bet čia ir vėl — politinis sprendimas. Išleidiama didžiausios sumos, erdvėlaivį įsodinant astronautus, kuriems reikia daug vietos, daug visokių įtaisymų. Kam jie siunčiami? Kad būtų lengviau „parduoti“ kongresui erdvių tyrinėjimus, gauti pinigų. Pristačius erdvės tyrinėjimus, kaip mūsų laiku žmonių nuotykius, laimimas visuomenės susidomėjimas, o nekalbant instrumentais nepajėgtų tokių paskatų sukelti.

Nors neturėdami daug įtekos, kas liečia astronautų siuntinėjimus, jau tada, dar Apolo 11 nusukridus mėnulin, mokslininkai siūlė ir prašė tų skridimų bent nedaryti taip dažnai. Gal šios rekomendacijos, o gal iš viso pinigų sumą žinimas visokiems tyrinėjimams, pajėgė perkaibėti įsibėgėjusius NASA inžinierius.

Naujoji geologija

Geologija jau seniai nėra vien „akmenų kasinėjimas.“ Tai daugiau šiandien atitinka „visatos mokslą.“ Studijuojami vandenynai, atmosfera, kitos planetos. Dabar geologijos departamente trūšia žmonės, kurių specialybės kolegijose buvo matematika, fizika, chemija, biologija, zoologija ir pan. Tai nebe vien praeities mokslas, bet ir to, kas dabar vyksta.

Žemė vyksta įvairiausi pasikeitimai. Jie gali būti „natūralūs“, kaip žemės drebėjimai, arba žmogaus iššaukti, kaip vis tirstėjantis atmosferos užteršimas; chemikalais keičiama pusiausvyra gamtoje, pastebimas net vandenynų sudėties keitimasis.

Labai svarbų dabarties geologams žemės išvalymas ir apšvietimas resursų išmintingas naudojimas. Šių metų, balandžio mėn. Scientific American pristatė to paties prof. Brian F. Skinnerio naują knygą „Earth Resources. Vandenynai ir bendrai vandens išdėstymą mūsų planetai gamtos miltėsis prof. Karl Turckian, savo plačiai nerkamai knygai „Ocean, Taro kitko, prof. Turckian su lietuviais yra susidūręs jau ne kartą. Lietuvius jis mēstas ir šiais metais suveikimo vadina „Lithuanian Mafia“, arba „Lithuanian Cosa Nostra.“

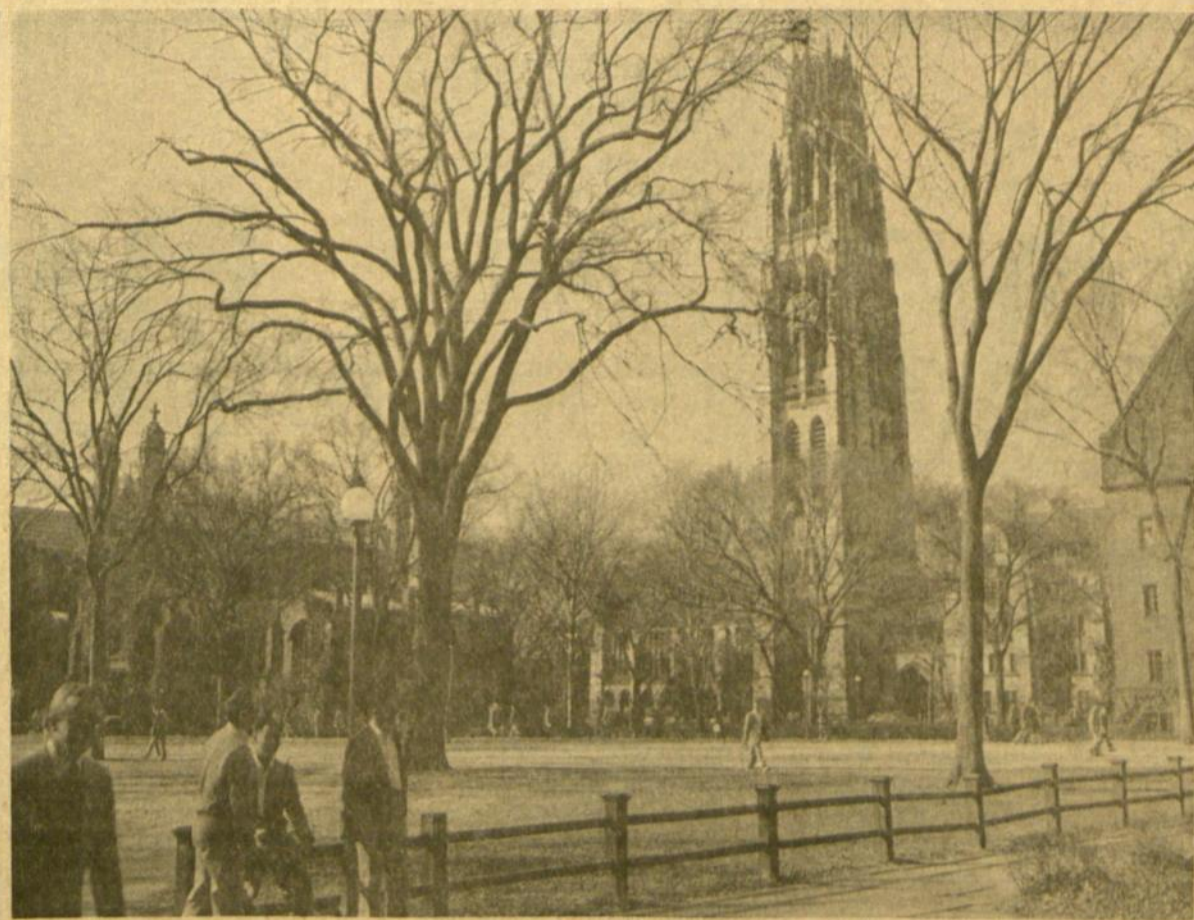
Geologijos departamentui Yale universitete vis daugiau dėmesio kreipiant į ekologiją, žemės resursų išmintingą naudojimą, galima tikėtis vis didėjančio geologinių studijų populiarumo dabartinėje studentijoje, kuri nori kaip nors gelbėti žemę. Reikia tikėtis, kad tarp tų studentų bus ir lietuvių.

Klausan tada prof. Skinnerio, ar nemorėtų Yale geologijos departamente matyti ir lietuvių studentų? „Geri studentai visad laukiami“, entuziastingai sutiko jis, „Ne tik laukiami, bet ir stipendijos duodamos.“ Prizėdėjau stipendijas tikrai pamint, ar rašydama lietuviams ši mūsų pasikalbėjimą.

● **Archeologų mokslinė konferencija** buvo suaukta Vilniuje, kurios metu buvo aptarti dviejų paskutinių metų archeologinių ir etnografinių ekspedicijų darbo rezultatai.

● **Lietuvos zoologijos muziejus** paminėjo savo 50 metų sukaktį. 1920 m. jį įsteigė žinomas gamtininkas prof. Tadas Ivanauskas, šiuo metu tebegyvenąs okup. Lietuvoje.

● **Čekoslovakijoje** vykusiamame pirmajame savo 50 metų sukaktį, 1920 m. jį įsteigė žinomas gamtininkas prof. Tadas Ivanauskas, šiuo metu tebegyvenąs okup. Lietuvoje.

Ramų kampelis ir gražų architektūrinį ansamblių sudaranti Yale universiteto aplinka New Haven, Conn. Nuotr. Yale University News Bureau

DR. LEONARDAS ŠIMUTIS SUKAKTUVININKAS

Jo nueitas mokslo ir kūrybos kelias

Dr. Leonardas J. Šimutis, Illinois valstybinės kolegijos Chicagoj ordinarinis profesorius, š. m. gegužės 29 d. sulaukė 50 metų amžiaus. Trumpai pažvelgus į sukaktuvininko nueitą kelią moksle, kūryboje ir bendrai kultūrinėje veikloje, pastebėsime, kad jis visais savo gyvenimo laikais — nuo pat Tėvų jėzuitų pavyzdinės pradžios mokyklos Kaune (1926—1927 m.) iki kolegijos katedros, nesėdėjo sudėjęs rankas, bet dirbo. Dirbo daug su dideliu atsidavimu, tiek pats besimokydamas įvairiose mokslo įstaigose, tiek kitus besimokydamas ir beruošdamas juos darbui bei gyvenimui.

Atrodo, kad jis nuo pat savo jauniausių dienų buvo palinkęs muzikon. Ir pradžios mokykloje ir aukštesniojoje, o taip pat ir universitetuose pagrindiniu mokslu laikė muzikos mokslą ir sistemingai ruošėsi tapti jo dėstytoju bei profesorium, nors pilnai išėjo ir privalomojo mokslo programa, ir tai su gerais pažymiais.

Lankydamas Sv. Marijos gimimo lietuvių parapijos pradžios mokyklą Chicagoj, fortepiono ir apšvietimo muzikos mokytojas ir apšvietimo mokytojas M. Skolastika. Žymia muzikos ir dramos mokytoja, pedagogė Ketverius metus besimokydama Marianoncio kolegijoje Thompson, Conn., neapleido ir muzikos. Labai intensyviai praktikuvo fortepioną, suorganizavo mokyklos orkestrą ir jam dirgavo, pasėbė muzikos mokytoju ir kolvėles vargonininku bei Jonui Ean'ui. MIC. Čia jis pradėjo ir visai reikšmingai kaip pianistas — solistas. Trojo garsųjų kompozitorių klasiškus kūrinius, kuriuos jis labai pamėgo.

Kai 1938 m. užbaigė Marianapolio aukštesniąją mokyklą, tėvas jam patarė studijuoti inžineriją, nes atrodė, kad jis ir šioj mokslo girty turį gabumų. Patarta muziką palikti pašalinu dalyku (ho'by). Bet sūnus tėvui atsakė: „Esu pasiryšęs traukti plvę siekti aukštesnio muzikos mokslo ir išmąs iš jos valovėti, nors muzikos sritis gali būti ir mažiau pelninga, negu inžinerija, arba ir visai nepelninga.“ Tėvui buvo sunku, kad sūnus nekėis savo nusistatymo ir todėl jis nusivėdė jį pas tuomet buusį Chicago miesto švietimo komisierių Johnsoną pasitarti, kokiu keliu pasukti, kad įsigytų mokytojo teises Chicagoj švietimo sistemoje.

T. PABERZIS

Patarimas: išėiti pilną akademinį mokslą universitete ar mokytojų kolegijoje ir šalia to rimtai studijuoti muziką. Tuo keliu sukaktuvininkas pasėko ir iš to kello niekuomet neišklydo.

De Paul universitete ir karo aviacijoje

Pirmiausia jis pradėjo lankyti Wilsono kolegiją Chicagoj. Tuo pačiu metu įsimatikuojo j De Paul universiteto muzikos departamentą. Po metų ir humanitarinius — akademinus mokslus pradėjo — studijuoti De Paul universitete, daug dėmesio ir laiko skirdamas muzikos studijoms, ypač kompozicijai ir pedagogikai bei muzikos teorijai.

Tuo metu jis pradėjo reikštis ir kaip kompozitorius. Sukūrė keletą lietuviškų dainų chorams ir solistams. Jo kūriniai dažnai būdavo įtraukiami į universiteto muzikos skryžiaus rengiamus koncertus.

Un-versitetą baigė 1942 metais kėkaluro laimėju. Nespėto pasidžiaugti laimėjimu — universiteto diplomu, tuoj buvo pašauktas stoti į JAV karines pajėgas, nes tuomet antras pasaulinis karas buvo pačiame karštyje. Buvo paskirtas karinė aviacijon, o netrukus ir karinėjos mokyklon specializuotis lėktuvų radijo technikoje. Šioj tarnyboj išbuvo iki 1945 m. rudens. Bet ir karinėj tarnyboj būdamas, jis nuo muzikos neatitūko. Dažnu atveju vargonininkaudavo aviacijos bazių katalikų koplyčiose.

Siėkia magistro ir daktaro laipsnių

Grįžęs iš karinės tarnybos, tęsia studijas tame pačiame De Paul universitete ir 1949 m. jį baigia magistro laipsniu. Jo parasytas ir gerai įvertintas mokslo darbas — „Lithuanian Music and Characteristics of the Lithuanian Folk Songs“. Dar porą metų tame pačiame universitete gilinosi kompozicijoj ir muzikos pedagogikoj. Studijavo ir vargonus. Ketvertą metų studijavo Ottawos universitete, Kanadajo, kur 1961 m. gegužės mėn. už disertaciją „James Lockhart Murse“ as Music Educator“ gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Muzikinė kūryba

Dr. Šimutis yra sukūręs keletą instrumentinių veikalų: styginį trio, styginį kvartetą, mažesniai orkestrui suita, fortepiono sonatą, romansą smuikui su fortepionu ir keletą kitų darbų. Tarp vokaliųjų kompozicijų yra: kantatos „Bočių rauda“, „Ei sustok“ ir „Mindaugo garbei“. Yra parašęs lietuviškas mišias, pritaikytas prie naujos liturgijos, ir keletą giesmių, kaip „Malda“ ir kitos. Kai kurios solo ir chorams dainos, kaip „I naują žygį“, yra laimėjusios premijas; daina solistui „Pamiršta šalis“ yra susilaukusi The New York Times muzikos kritiko labai gero įvertinimo. 1954 m. jo kūrinių rinkinys „Miesto knygne karto su kitu Chicagoj kompozitorių veikalais“.

Muzikos temomis rašo lietuvių spaudoje ir yra dažnai įvairiniuose lietuviškuose

Prof. Leonardas Šimutis, Jr.

muzikos žurnaluose. Š. m. kovo 9 d. muzikos profesorių konferencijoj Chicagoj sukaktuvininkas skaitė paskaitą muzikinės veiklos bei jos gilinimo ir tyrinėjimo klausimais ir susilaukė nemažo dėmesio. Toj pačioj konferencijoj buvo išrinktas „Research Board for Education“ patarėju. Pažymėtina, kad jo mokslo darbai (disertacija), nors ir nėra išėisti atskiromis knygomis, tačiau plačiai buvo ir tebėra cituojami ir komentuojami įvairiuose pedagoginiuose ir muzikiniuose žurnaluose.

Chorų vadovas ir visuomenininkas

Sukaktuvininkas yra veiklus kaip chorų mokytojas ir dirigentas. Nuo 1948 iki 1954 m.

vadovavo De La Salle ir Fenwick aukštesniųjų mokyklų chorams. Nuo 1951 metų, dėstydamas Chicagoj mokytojų kolegijoj, o vėliau persiorganizuojis į valstijos — Chicago State College, vadovavo gausiam studentų mišriam chorui, surengusiam gerų koncertų, pastačiusiam keletą mažesnių operų, dalyvavusiam televizijos programose ir tapusiam vienu iš geriausių universitetų ir kolegijų chorų.

Nepaisant intensyvaus pedagoginio darbo ir su ju susijusiomis studijomis, jis vis dėlto dar suranda laiko dalyvauti ir lietuvių muzikinėje bei kultūrinėje veikloje. Jis yra vargonininkas Sv. Pranciškaus parapijoj, Indiana Harbor, Ind., ir Aušros Vartų par. Chicagoj. Kelias atvejais vadovavo Chicagoj Lietuvos Vyčių ir Vargonininkų chorams. ALRK vargonininkų sąjungai 1962 m., minint 50 m. sukaktį, kurio proga buvo surengtas koncertas, dr. Šimutis dirgavo jungtiniam jaunimo chorui. Be to, šiai sąjungai jis pirmininkavo 1949—50 m. Buvo „Muzikos žinių“ administratorium ir jo redakcijos kolektyvo nariu bei patarėju. Kelio metai vadovavo Sv. Ritos par. vynu ir berniukų chorui (kuri jis ir suorganizavo), jį išauzindamas į tikrai gerą, visoj aplinkoj pagarsėjusį chora. Kai carsusis Paulietis vynu ir berniukų chorams neteko seno ir natvrisio dirigento, mūsų sukaktuvininkas buvo pakviestas tota choro dirigentu. Tačiau laikas neleido kvietimo priimti, nes be visų kitų darbų ir profesorių kolegioj, jis profesoriauja ir De Paul universitete. Be to, kolegioj yra įtraukiamas ir įvairias komisijas ir dažnai yra pakviestas atstovauti kolegijai nacionalinėse muzikos profesorių konferencijose. Dr. Šimutis nuo 1962 m. yra Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijs nariu.

1926 m. jis buvo nuvykęs kartu su tėvais Lietuvon. Nors tada jis buvo tik penkerių metų (g. 1920 m. gegužės 29 d. East New York), tačiau daug ką dar ir dabar iš ten atsimena. Gerai atsimena Pa'anga, Baltijos jūros pakraščius, tėvo tėviškę — Šerikų vienkiemį (Šalalė) ir savo pirmąją mokyklą — Tėvų jėzuitų pavyzdinė pradžios mokykla (senojoj Kauno miesto daly). Atsimena savo „mokslo draugą“ — Julijų Kaupą (vėliau medicinos daktara, rašytoja, mirusį staiga Chicagoj 1964 m.). Jucdu ne tik mokėsi tame pačiame mokyklos kambaryje, bet kartu ir grojėdavo namo pėdūomis (hevelėk ner visa Karva), arba važiuo varsičia „Frank“, kuri jam labai patikusi. Arba žiemos metu Nemurp, kai jis būdavo užleis stovū ledu (Dr. J. Kauno tėvas, taip pat Julius, yra buvęs „Draugo“ redaktorium. Lietuvos Stačiosimo Seimo nariu ir Lietuvos Lietuvos Banko direktorium troleikiu mirė Kauno 1945 m. Jis buvo antimas sukaktuvininko tėvo — taip pat Leonardas Šimutis, ilgametis „Draugo“ redaktorius ir dabar darbuo redaktorius, draugas ir bendradarbis Red.)

Sukaktuvininkas gimė 1920 1943 m. su Zita — Marija Kasnar, savo kuro kolege, kuri baia De Paul universitete tais metais metais, kaip ir jis, išdavama kėkaluro laimėju. Ji taip net muzikė ir vargonininkė o žino metu mokytainija viešose (Public) mokyklose. Jis sūnus Leonardas ir daktė Zita lektoriantia universitetose. Jau yra leigėle magistro laipsniu ir tuo pačiu kėtu siėkia daktarotų. Sūnus Pranas studijuoją teisę, o jauniausias Robertas ši pavasari baigia aukštesnę mokyklą. Tad visa jų šeima mokyklose — vienai mokytojaujai, kiti tebesimoko. Beje, jodu jau yra susilaukę ir dukraitės.

— Privačioje audicijoje popiežius Paulius VI-sis priėmė Tarnowo vystkupą pagalbininką atvykusį iš Lenkijos.